

Sonja Härkönen

Suomen eläkejärjestelmä ja vapaaehtoinen eläkesäästäminen

Nuorten mielipiteitä vapaaehtoisesta eläkesäästämisestä

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Tradenomi

Liiketalouden koulutusohjelma

Opinnäytetyö

Maaliskuu 2013

Tekijä	Sonja Härkönen
Otsikko	Suomen eläkejärjestelmä ja vapaaehtoinen eläkesäästäminen, Nuorten mielipiteitä vapaaehtoisesta eläkesäästämisestä
Sivumäärä	33 sivua + 1 liite
Aika	Maaliskuu 2013
Tutkinto	Tradenomi
Koulutusohjelma	Liiketalous
Suuntautumisvaihtoehto	Taloushallinto ja rahoitus
Ohjaaja	Lehtori Ritva Salmela
<p>Opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia nuorten mielipiteitä vapaaehtoista eläkesäästämisestä. Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, onko nuorten mielestä vapaaehtoinen eläkesäästäminen tarpeellista, milloin he pystyisivät aloittamaan säästämisen, kuinka tietoisia he ovat tulevasta eläkkeestään, tietävätkö he mitkä asiat vaikuttavat eläkkeen suuruuteen ja mistä he ovat tietoa saaneet. Tavoitteena oli myös selvittää, aikovatko nuoret varautua eläkeikään, tietävätkö he, mikä heidän eläkkeensä tulee olemaan, ja kokevatko he tarpeelliseksi vapaaehtoisen eläkesäästämisen. Lisäksi opinnäytetyössä käsiteltiin myös Suomen eläkejärjestelmää ja sen kestävyyttä.</p> <p>Tutkimuksen oli tarkoitus olla kartoittava. Tutkimuksen lähestymistapa oli kvantitatiivinen eli määrällinen. Tutkimusaineisto kerättiin kyselylomakkeen avulla puolistrukturoidun mallin mukaisesti, sillä sen avulla pystyttiin tekemään avoimia kysymyksiä ja ohjattuja kysymyksiä. Näin saatiin kerättyä nuorten ajatuksia ja selkeitä vastauksia asioista, joita haluttiin kartoittaa. Tutkittavana joukkona olivat Metropolia Ammattikorkeakoulun liiketalouden päiväopiskelijat.</p> <p>Tutkimukseen vastasi yhteensä 68 henkilöä. Suurin osa vastaajista koki eläkesäästämisen tarpeelliseksi, mutta he eivät olleet tietoisia tulevasta eläkkeestään tai siitä milloin säästäminen olisi hyvä aloittaa. Suurin osa vastaajista haluaisi saada eläkkeellä palkkansa verran tuloja, mutta vain harva on aloittanut eläkesäästämisen. Tästä voi päätellä sen, että nuoret eivät ole tietoisia siitä, mikä heidän työeläkkeensä tulee olemaan, eivätkä he ole myöskään tietoisia siitä, kuinka, milloin ja millä summalla säästäminen tulisi aloittaa, jotta tavoitteeseen päästäisiin. Johtopäätöksenä tästä voitiin tehdä se, että nuorille pitäisi jakaa enemmän tietoa eläkesäästämisestä ja tulevan eläkkeen suuruudesta.</p>	
Avainsanat	Suomen eläkejärjestelmä, Vapaaehtoinen eläkesäästäminen, Eläkeikä

Author(s) Title Number of Pages Date	Sonja Härkönen The Finnish pension system and a voluntary retirement savings The opinions of young people on voluntary pension saving 33 pages + 1 appendices March 2013
Degree	Bachelor of Business Administration
Degree Programme	Economics and Business Administration
Specialisation option	Accounting and Finance
Instructor	Ritva Salmela, Senior Lecturer
<p>The purpose of this thesis was to explore the views of young people on voluntary retirement savings. The goal of the thesis was to determine whether young people believe that the voluntary pension savings are necessary, when they would be able to start saving, how aware they are of their future pension and where they have received information. In addition the aim was to find out whether young people prepare for retirement or not, if they know what their pension will be and what their view of the voluntary pension savings. The thesis also deals with the Finnish pension system and its sustainability.</p> <p>The thesis was carried out as quantitative. The data were collected using a semi structured questionnaire as it allowed utilising open-ended and guided questions. The questionnaire was sent to Business School students at Helsinki Metropolia University of Applied Sciences. The research covered a total of 68 people.</p> <p>The majority of the respondents felt it necessary to start saving for retirement, but they were not aware of their future pension saving or when it would be a good time to start saving. The majority of the respondents would like to receive retirement pay equivalent to their work salary, but only a few have started saving for retirement on schedule.</p> <p>The study results showed that young people are not aware of what their pension is in relation to their pay. They are not even aware of the time and of how much savings should be initiated in order to achieve their objectives. As a conclusion from the thesis it can be said that it is necessary to share more information for young people regarding this matter.</p>	
Keywords	Pension scheme, retirement age, voluntary retirement saving

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Opinnäytetyön ajankohtaisuus ja tarkoitus	1
1.2	Tutkimusmenetelmät ja tutkimus	1
1.3	Käsitteistö	2
1.4	Aiheen rajaus ja aineisto	3
1.5	Lähi-Tapiola	3
1.6	Opinnäytetyön eteneminen	4
2	Suomen eläkejärjestelmä ja sen rakenne	5
2.1	Eläkejärjestelmä	5
2.2	Työeläke	7
2.3	Työeläkkeen rahoitusjärjestelmä	8
2.4	Kansaneläke	9
3	Eläkejärjestelmän ongelmat	10
3.1	Eläkejärjestelmän kestävyys	10
3.2	Huoltosuhte	11
3.3	Eläkejärjestelmän lakiuudistukset	13
3.4	Väestön ikä ja elinaikakerroin	13
4	Vapaaehtoisen eläkesäästäminen	16
4.1	Vapaaehtoisen eläkesäästämisen vaihtoehdot	16
4.2	Pitkäaikaissäästäminen ja yksilöllinen eläkevakuutus	16
4.3	Pitkäaikaissäästämisen ja yksilöllisen eläkevakuutuksen erot	18
4.4	Vapaaehtoisen eläkesäästämisen riskit	19
5	Vapaaehtoisen eläkesäästämisen ehdot ja tulevaisuus	20
5.1	Vapaaehtoisen eläkesäästön kertyminen	20
5.2	Vapaaehtoisen eläkesäästön takaisinmaksu	20
5.3	Vapaaehtoisen eläkesäästämissopimuksen purku	21
5.4	Vapaaehtoisen eläkesäästämisen verotus ja kulut	22

5.4.1	Verovähennykset	22
5.4.2	Verotus eläkettä nostaessa	22
5.5	Vapaaehtoisen eläkesäästämisen tuotekulut	23
5.6	Vapaaehtoinen eläkesäästäminen tulevaisuudessa	24
6	Tutkimusmenetelmä ja kyselyn toteutus	25
6.1	Tutkimusmenetelmä	25
6.2	Kyselyn toteutus	26
7	Tutkimustulokset nuorten mielipiteitä vapaaehtoisesta eläkesäästämisestä	26
7.1	Tutkimustulokset	26
7.1.1	Taustatiedot	27
7.1.2	Tutkimusvastausten analysointi	28
7.2	Tutkimuksen luotettavuus	31
8	Tutkimustulosten yhteenveto ja johtopäätökset	32
	Lähteet	34
	Liitteet	
	Liite 1. Kyselylomake	

1 Johdanto

Tässä luvussa esitellään opinnäytetyön ajankohtaisuus, tavoitteet ja tarkoitus sekä tutkimus ja tutkimuksen toimeksiantaja Lähi-Tapiola.

1.1 Opinnäytetyön ajankohtaisuus ja tarkoitus

Opinnäytetyön tarkoituksena on perehtyä Suomen eläkejärjestelmään, sen kestävyteen sekä vapaaehtoiseen eläkesäästämiseen ja nuorten asenteisiin sitä kohtaan. Työssä käsitellään eläkejärjestelmään liittyviä ongelmia nyt ja tulevaisuudessa sekä eläkkeitä, kuten työeläkettä ja kansaneläkettä. Lisäksi työssä tutkitaan nuorten mielipiteitä ja tiedon suuruutta vapaaehtoisesta eläkesäästämisestä.

Suomen eläkejärjestelmää koettelee väestön ikääntyminen, sillä Suomessa ikääntyvää väestöä ja eläkkeellä olevia ihmisiä on koko ajan enemmän. Samalla nuorten tulisi oppia varautumaan heidän omaa eläkeikäänsä varten, koska suomalaisten elinikä nousee kovaa vauhtia. Tulevat eläkeläiset elävät pidempään kuin nykyiset ja Suomi tarvitsee tämän vuoksi lisää eläkevaroja. Tämä on hyvin ajankohtainen taloudellinen ongelma Suomen kansalle, joka pyritään ratkaisemaan muun muassa nostamalla eläkeikää.

1.2 Tutkimusmenetelmät ja tutkimus

Tutkimuksen tarkoituksena on tutkia nuorten tietoja ja mielipiteitä vapaaehtoisesta eläkesäästämisestä. Tutkimusongelmana on nuorten vähäinen varautuminen eläkeikään, ja tämän vuoksi tutkitaan heidän mielipiteitään ja tietoja. Tällä pyritään saamaan lisätietoa siitä, miksi nuoret eivät säästä eläkeikää varten.

Tutkimusmenetelmäksi valittiin kvantitatiivinen tutkimus, koska tarkoituksena oli saada tietoa nuorten mielipiteistä ja kerätä mahdollisimman paljon vastauksia nuorilta. Tutkimus lähetettiin liiketalouden opiskelijoille. Tutkimuksessa käytettiin kyselylomaketta (liite 1), johon pyrin saamaan mahdollisimman monen nuoren vastauksen. Kyselylomakkeen kysymykset lähetettiin sähköisessä muodossa, ja vastausaikaa opiskelijoilla oli viikko.

1.3 Käsitteistö

Tässä luvussa esitellään tärkeitä käsitteitä opinnäytetyön ymmärtämisen kannalta.

Eläkeikä

Eläkeikä tarkoittaa ikää, jolloin ihminen voi jäädä eläkkeelle työelämästä. Eläkeikä määritellään työntekijän eläkelaisissa (TyEL) ja mikäli lakia päätetään muuttaa, eläkeikä muuttuu sen mukaan. (Laki valtion eläkelain muuttamisesta. 2012.)

Elinaikakerroin

Elinaikakerroin on vuonna 2005 eläkelaisissa säädetty toiminto jossa, kaikille 62-vuotiaille lasketaan elinajan odote eli arvio siitä kuinka pitkään he tulevat elämään ja tämä vaikuttaa heidän saamansa eläkkeen suuruuteen. Mitä pidempään ihminen elää sitä vähemmän hän saa kuukaudessa eläkettä, koska se joudutaan jaksottamaan pidemmälle ajalle. (Elinaikakerroin vaikuttaa eläkkeen määrään. 2012.)

Yksilöllinen eläkevakuutus ja pitkäaikaissästäminen eli PS-sopimus

Yksilöllinen eläkevakuutus ja PS-sopimus ovat vapaaehtoisen eläkesäästämisen vaihtoehdot. Ne ovat verotettuja ja sidottua säästämistä eläkeikää varten. (Ylönen 2011, 5.)

Suomen eläkejärjestelmä

Suomen eläkejärjestelmän tarkoituksena on taata kaikille suomalaisille säännöllisen tulon turva eläkkeellä. Eläkejärjestelmä muodostuu pääasiassa kahdesta eläkkeestä, työeläkkeestä ja kansaneläkkeestä. (Hietaniemi & Ritola 2007,9.)

Huoltosuhde

Huoltosuhde kuvaa sitä osuutta, jossa katsotaan kuinka monta työikäistä kohden on työelämän ulkopuolella olevia ihmisiä, kuten lapsia, opiskelijoita, työttömiä tai työkyvyttömiä. (Huoltosuhde aiheuttaa huolta. 2012.)

1.4 Aiheen rajaus ja aineisto

Opinnäytetyössäni tutkin Suomen eläkejärjestelmää ja vapaaehtoista eläkesäästämistä pääosin nuorten tulevaisuuden ja toimeksiantajan kannalta. Miksi nuoret eivät säästä eläkeikää varten ja miten Lähi-Tapiola voisi lähestyä nuoria eläkesäästämisen tiimoilta. Nuorten tulevaisuuden ja Lähi-Tapiolan myynnillisyyden lisäksi tarkastelen myös Suomen eläkejärjestelmää yleisesti ja sen ongelmia, koska ne linkittyvät vahvasti myös nuorten tulevaisuuteen ja eläkkeelle jäämiseen.

Opinnäytetyön teoriaosuuden materiaali on kerätty aihetta käsitteleviltä Internet-sivuilta, laista sekä tutkimusmenetelmiin ja eläkejärjestelmään liittyvistä e-kirjoista. Myös lehtiartikkeleita, uutisia ja Lähi-Tapiolan materiaalia on hyödynnetty.

Tutkimusaineisto koottiin opiskelijoille tehdystä kyselyllä, joka laitettiin koulun intranetin ilmoitusseinälle kaikille Metropolia Ammattikorkeakoulun liiketalouden opiskelijoille vastattavaksi. Liiketalouden päiväopiskelijoita on yhteensä 538. Vastauksia sain 68 kappaletta.

Tutkimuksen tavoitteena oli saada tietoa siitä, mitä mieltä he ovat vapaaehtoisesta eläkesäästämisestä. Tavoitteena oli myös tutkia Suomen eläkejärjestelmää ja sen tulevaisuutta.

1.5 Lähi-Tapiola

Lähi-Tapiola on Lähivakuutuksen ja Tapiola ryhmän fuusion tuloksena syntynyt yhtiö. Fuusio tapahtuu asteittain vuosina 2012 ja 2013, jolloin Lähivakuutus tarjoaa asiakkailleen kattavan palveluverkoston ympäri Suomea yksityis- ja yritysasiakkaiden vakuutus- ja pankkiasioissa. Lähivakuutus on kotimainen ja asiakkaiden omistama yhtiöryhmä. (Mikä muuttuu fuusiossa. 2012.)

Tapiolan vakuutus- ja finanssiyhtiöt toimivat keskinäisyyden ajatuksen pohjalta. Asiakas omistaa kaikki keskinäiset vakuutusyhtiöt, jotka puolestaan omistavat yhtiöryhmän muut yhtiöt. Ulkopuolisia sijoittajia Tapiolassa ei ole, joten voitot käytetään suoraan asiakkaiden palvelujen ja etujen kehittämiseen. Tapiolan tarkoitus on tuottaa

asiakkailleen etuja sekä kestäviä hyvinvoinnin ja menestyksen ratkaisuja. Tapiola tavoitteena on tuottaa lisäarvoa omistaja-asiakkaille kehityksen kautta. (Tapiola-ryhmä. 2012.)

Koko Tapiola-ryhmässä työskentelee tällä hetkellä noin 3 200 henkilöä ja Tapiolan toiminnot on jaettu kolmeksi lohkoksi: yksityistaloudet, yritykset ja yhteisöt sekä pankki-, säästö- ja sijoitusasiakkaat. Tapiola syntyi vuonna 1982 Auran ja Pohjan fuusiosta. Yhtiöryhmänä se on toiminut vuodesta 1984, ja myöhemmin 2000-luvulla Tapiola aloitti myös pankkitoiminnan. (Tapiola-ryhmä. 2012.)

Lähivakuutus on myös keskinäinen vakuutusyhtiö eli asiakkaidensa omistama, se palvelee asiakkaita kaikissa kodin, yrityksiensä ja maatalan vakuutusasioissa. Lähivakuutuksen juuret ylettyvät jo 1700-luvulle, mutta 1983 ryhmän nimeksi tuli Lähivakuutus. (Lähivakuutus- Suomen vanhinta vakuutustoimintaa. 2012.)

1.6 Opinnäytetyön eteneminen

Opinnäytetyöni alkaa teoriaosuudella, joka käsittelee Suomalaista eläkejärjestelmää, sen kestävyyttä ja ongelmia. Tämän jälkeen teoriaosuudessa käsitellään vapaaehtoista eläkesäästämistä ja sen vaihtoehtoja. Lopuksi käsitellään tutkimusta, jossa analysoidaan tutkimustulokset ja tehdään johtopäätökset tutkimuksesta.

Opinnäytetyön tekeminen alkoi teoriaosuuksien kirjoittamisella sekä tutustumalla aineistoon, joista keräsin tietoa opinnäytetyötä varten. Tämän jälkeen, kun tietoa oli kertynyt enemmän, aloin tehdä tutkimusta, jonka toimeksiantajana oli Lähi-Tapiola. Tarkoituksena oli tutkia nuorten mielipiteitä, asenteita ja aikomuksia eläkesäästämistä kohtaan. Etsin vanhoja tutkimuksia, joista katsoin esimerkkejä tutkimusta varten ja lisäksi käytin kirjallisuutta hyödyksi. Näiden avulla kokosin tutkimuslomakkeen, jonka lähetin kouluni opiskelijoille. Heillä oli viikko aikaa vastata, minkä jälkeen analysoin tulokset ja jatkoin opinnäytetyön kirjoittamista ja viimeistelyä.

2 Suomen eläkejärjestelmä ja sen rakenne

2.1 Eläkejärjestelmä

Suomen eläketurva muodostuu pääasiassa kahdesta eläkkeestä, ansiotyöhön perustuvasta työeläkkeestä ja vähimmäisturvan tarjoavasta sekä asumiseen perustuvasta kansaneläkkeestä (kuvio 1). Suomessa lähes kaikki ansiotyö kartuttaa eläketurvaa, mutta yrittäjillä ja julkisen sektorin työntekijöillä on omat eläkelakinsa. Nämä lait tarjoavat kuitenkin pitkälti työntekijän eläkelakia vastaavan eläketurvan. Työnantajakohtaista, työmarkkinasopimukseen perustuvaa ja yksilöllisiin vakuutuksiin perustuvaa eläketurvaa on Suomessa vähän verrattuna muihin Euroopan maihin, koska lakisääteisessä työeläkejärjestelmässä ei ole eläkkeen perusteena olevien ansioiden tai eläkkeen ylärajaa. (Hietaniemi & Ritola 2007, 9.)

Työ- ja kansaneläkejärjestelmän säädetyt etuuslajit ovat pitkälti samat. Kansaneläkkeen tarkoituksena on turvata vähimmäiseläke, jos työeläkettä ei ole tai se jää pieneksi. Sen tulisi kattaa toimeentulo eläkkeellä työkyvyttömyyden, perhehuoltajan kuoleman ja ikääntyneen henkilön työttömyyden varalta. Työeläke taas pyrkii säilyttämään saavutetun elintason ja se koostuu työssä ansaitusta eläkkeestä. Työeläkelait mahdollistavat myös työn teon osa-aikaisesti ja osa-aika-eläkkeen saamisen poisjääneen palkan tilalle. (Hietaniemi & Ritola 2007, 9.)

Kuvio 1. Eläkkeensaajan perusturva

Yksityisalojen työeläkejärjestelmässä on 1960-luvun alusta lähtien käytössä osittain rahastoiva järjestelmä. Se tarkoittaa sitä, että noin neljännes eläkemaksuista rahastoidaan tulevia eläkkeiden maksuja varten ja kolme neljännestä käytetään maksussa olevien eläkkeiden maksamiseen. Eläkelainsäädäntöä ovat kehittäneet

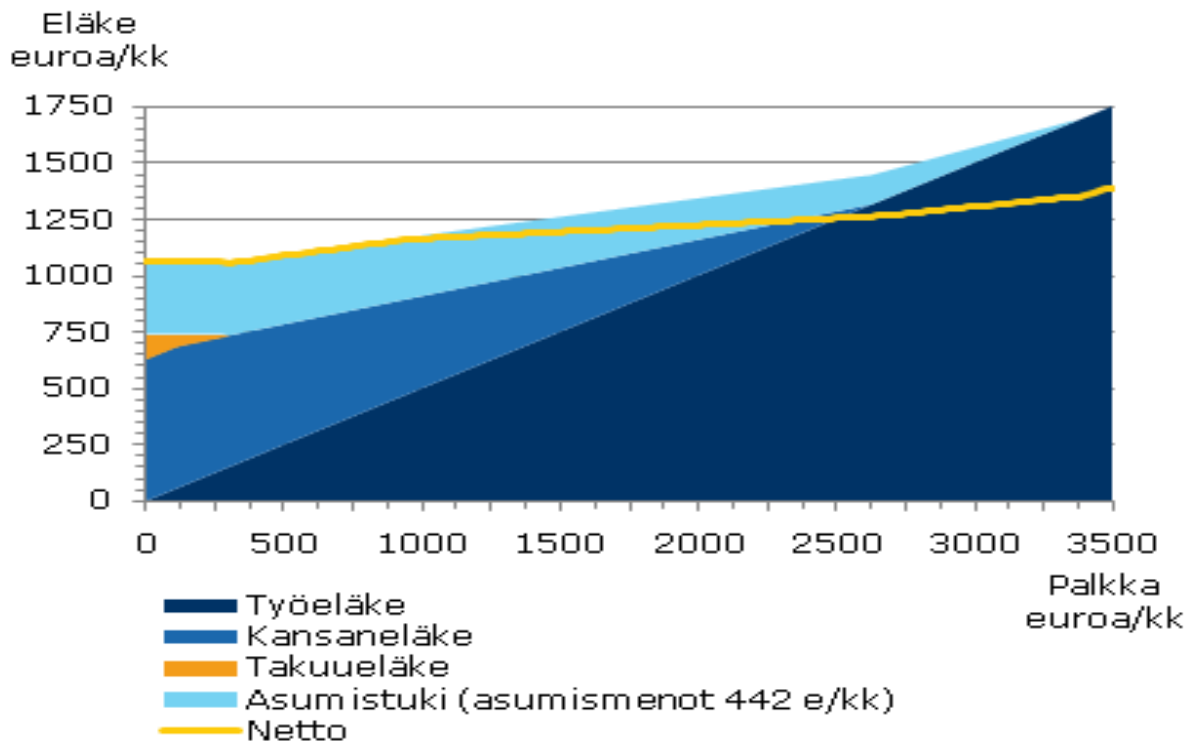
valtio, työntekijät ja työnantajat. Työeläketurva perustuu lakiin, ja sen ehdoista sovitaan työmarkkinajärjestöjen kesken. (Hietaniemi & Ritola 2007, 10.)

Eläkejärjestelmä toimii siis siten, että uudet sukupolvet maksavat työllään osittain nykyisten eläkeläisten eläkkeet ja osa kerätään aiemmin säästetyistä rahastoista. Eläkkeiden maksuun tarvittavat tulot tulevat työnantajien ja työntekijöiden sekä yrittäjien maksamista vakuutusmaksuista. Lisäksi varoja rahoitukseen saadaan myös työttömyysvakuutusrahaston työeläkejärjestelmään maksamien suorituksien kautta ja valtion osuuksien kautta. (Hietaniemi & Ritola 2007, 51.)

Työeläkkeen myöntää ja maksaa eläkelaitos, jossa työntekijä on ollut viimeksi vakuutettuna ennen eläkkeelle jäämistään. Mikäli vakuutettu on työskennellyt monen työnantajan palveluksessa työuransa aikana, eläkettä voi olla siis kertynyt useassa eri eläkelaitoksessa. (Yleistä eläkkeen hakemisesta. 2012.)

Tällä hetkellä Suomen työeläkejärjestelmälle aiheuttaa haasteita väestön ikääntyminen, joka on johtanut vuodesta 2010 alkaen elinaikakertoimen käyttöönottoon. Suuret ikäluokat lähestyvät eläkeikää ja näin pian eläkkeen saajia on enemmän kuin eläkkeen maksajia. Tulevien vuosikymmenien aikana myös työmarkkinoille tulijoita on vähemmän kuin sieltä poistuvia. Tätä eläkemenojen kasvua on pyritty hillitsemään 2005 vuoden eläkeuudistuksen elinaikakertoimella. Elinaikakerroin vaikuttaa siis vuodesta 2010 alkaen eläkkeelle menoon. Pitkällä aikavälillä sen pitäisi vähentää väestön vanhenemisen vaikutuksia eläkemenoihin. Seuraavan vuosikymmenen loppupuolella elinaikakerroin leikkaa vanhuuseläkkeen määrää suhteessa keskipalkkoihin. (Hietaniemi & Ritola 2007,10.)

Kokonaiseläke 2013

Kuvio 2. eläke-etuudet 2013 (Eläketurvakeskus. 2013).

2.2 Työeläke

Lakisääteinen työeläkevakuutus turvaa vanhuuden, työkyvyttömyyden, perhehuoltajan kuoleman ja ikääntyneen henkilön työttömyyden varalta. Sen on tarkoitus auttaa säilyttämään työelämässä ansaitun elintason taso eläkkeellä. Työeläke muodostuu työskentelyyn perustuvasta työeläkkeestä. Työeläkejärjestelmä on hallinnoltaan hajautettu moneen osaan. Työeläketurvaa hoitavat yksityisellä sektorilla työeläkevakuutusyhtiöt, eläkekassat ja eläkesäätiöt. Lisäksi julkisella puolella on omat työeläkelaitoksensa. Työeläkkeet rahoitetaan suurimmaksi osaksi työeläkevakuutusmaksuilla. (Lakisääteisyys ja ansiosidonnaisuus tärkeimpiä. 2011.)

Työeläke karttuu pääosin työn ja yrittäjätoiminnan perusteella. Tämän lisäksi sitä kartuttaa muun muassa työttömyys, oman pienen lapsen hoito, opiskelu ja sairaus, näin jokaiselle Suomessa työtä tekeväälle kertyy työeläkettä. Jos ansiotyötä ei kyetä enää tekemään, työeläkettä kertyy tietyin perustein edeltävistä ansioista,

kertymäprosentti on aina puolitoista prosenttia iästä riippumatta. Ansiotyöstä kertyy työeläkettä 1,5 – 4, 5 prosenttia vuodessa henkilön iästä riippuen.

Eläke lasketaan vuosiansiosta ikää vastaavalla prosentilla ja vuodesta 2005 lähtien ne ovat olleen 18–52-vuotiaan 1,5 prosenttia, 53–62-vuotiaana 1,9 prosenttia ja 63–67-vuotiaana 4,5 prosenttia. Työeläke on siis turvajärjestelmä, joka kattaa lähes koko väestön turvaamalla suomalaisen toimeentulon jatkuvuuden, kun työansio vanhuuden, työkyvyttömyyden, pitkäaikaisen työttömyyden tai perhehuoltajan kuoleman vuoksi lakkaa. (Hietaniemi & Ritola 2007, 20.)

2.3 Työeläkkeen rahoitusjärjestelmä

Työeläkkeen rahoitusjärjestelmiä on kaksi, jakojärjestelmä ja rahastoivajärjestelmä. Jakojärjestelmässä työssäkäyvät kustantavat pääasiassa eläkkeellä olevien etuudet eli nuorempi sukupolvi rahoittaa vanhemman sukupolven eläkkeet. Rahastoivassa järjestelmässä kukin sukupolvi maksaa oman eläkkeensä. Suomen työeläkerahoitusjärjestelmä on näiden sekoitus, osittain rahastoiva järjestelmä. Käytännössä osittain rahastoivassa järjestelmässä, noin neljännes eläkemaksuista rahastoidaan tulevia eläkkeiden maksuja varten ja kolme neljännestä käytetään maksussa olevien eläkkeiden maksamiseen. Työssä käyviä on siis oltava riittävästi, jotta vanhempien sukupolvien eläkkeet saadaan maksettua. Näin ollen työllisyydellä ja väestön ikärakenteella on ratkaiseva merkitys Suomen eläkejärjestelmän kannalta. (Hietaniemi & Ritola 2007, 51.)

Suomessa eläkeläisten osuus kasvaa vuosi vuodelta ja vanhuuseläkkeellä ollaan aiempaa pitempään. Tämä johtuu siitä, että eläkeläisten kunto paranee koko ajan. Myöskin työkäisiä on entistä vähemmän ja siten myös eläkkeiden maksajia. Tämän vuoksi Suomi tarvitsee ulkomaalaista työvoimaa. Vuoden 2005 jälkeen nuorempien sukupolvien eläkkeisiin vaikuttaa myös elinajanodotteeseen sidottu elinaikakerroin, siten että elinaikakerroin vähentää eläkettä suhteessa eläkeikaan. Nuorten tulisi tehdä työtä pidempään, mikäli haluavat säilyttää elintasonsa eläkkeellä. (Elinaikakerroin vaikuttaa eläkkeen määrään. 2012.)

Osittaisella rahastoinnilla on pyritty turvaamaan eläkelupauksia, sillä se keventää tulevien eläkemaksujen tasoa. Se keventää eläkemaksujen tasoa, koska rahastoitujen varojen sijoitustuottoa voi hyödyntää myöhempien eläkkeiden maksamisessa sekä

järjestelmän ylläpidossa. Osittainen rahastointi pyrkii turvaamaan siten osaltaan annettuja eläkelupauksia. (Hietaniemi & Ritola 2007, 51.)

Kuten aiemmin on todettu, Suomen eläkejärjestelmä toimii osaksi siten, että nuoremmat sukupolvet maksavat eläkkeellä olevien eläkkeet. Tämän vuoksi nykynuorten tarvitsee säästää itse itselleen eläkettä, sillä tulevaisuudessa eläkeläisillä on vähemmän eläkkeen maksajia ja elinaikakerroin vaikuttaa kriittisesti eläkkeisiin.

2.4 Kansaneläke

Kansaneläkejärjestelmää hallinnoi eduskunnan valvonnan alainen Kansaneläkelaitos. Kansaneläkejärjestelmä takaa vähimmäiseläkkeen, mikäli ansioeläke jää pieneksi tai sitä ei ole. Etuuksiin kuuluvat vanhuus-, työkyvyttömyys-, ja työttömyyseläke. Kansaneläkkeet rahoitetaan pelkästään työnantajan maksuin sekä verovaroin. Lisäksi voidaan maksaa vielä asumistukea ja muita tukia. Kansaneläke myönnetään usein samaan aikaan kuin työeläkekin. (Hietaniemi & Ritola 2007, 27, 28, 47.)

Täyttä kansaneläkettä voi saada vain silloin, kun henkilöllä ei ole lainkaan työeläkkeitä tai niiden bruttoyhteismäärä on enintään 53,70 euroa kuukaudessa, kansaneläkkeen rahoituksesta vastaa valtio. Kansaneläkelaitos alkoi maksaa 1.3.2011 takuueläkettä, mikä tarkoittaa sitä, että Suomessa asuvan vähimmäiseläke on tällä hetkellä 713,73 euroa. Tämän takuueläkkeen saa, mikäli kaikki eläkkeet ovat yhteensä alle 707,26 euroa kuussa. (Määrä. 2012.)

Kun sinulla on työeläkettä enemmän, kansaneläke pienenee tai et saa sitä lainkaan. Lähes kaikki lakisääteiset työeläkkeet ja muut jatkuvat korvaukset vaikuttavat kansaneläkkeen määrään. Ne otetaan huomioon veroja vähentämättä eli bruttomääräisinä. Myös ulkomailta saamasi eläkkeet ja korvaukset pienentävät yleensä kansaneläkettä. (Määrä. 2012.)

Kansaneläkkeeseen vaikuttavia eläketuloja on työ- tai virkasuhteeseen, yrittäjä- tai luottamustoimintaan perustuva eläke sekä perhehoitoa tai omaishoitoa koskevaan sopimukseen perustuva eläke ja perhe-eläke. Myös lakisääteiset tapaturmavakuutuksen mukainen tapaturmaeläke, perhe-eläke, elinkorko ja huoltoeläke vaikuttavat kansaneläkkeen suuruuteen. Lisäksi myös liikennevakuutuslakien mukainen työkyvyttömyyseläke ja yli vuoden ajalta maksettava

ansionmenetyksen korvaus vaikuttavat kansaneläkkeeseen sekä sotilasvammalain mukainen huoltoeläke että luopumistuen perusmäärä. (Määrä. 2012.)

Kansaneläkkeen täysimäärä yksin asuvalla on 608,63 euroa, jonka saa, mikäli tuloraja on 53,70. Mikäli tulorajana on 1257,96 euroa, kansaneläkettä ei enää myönnetä. Samoin parisuhteessa asuvalla on rajat, kansaneläkkeen täysimäärä on 539,85 euroa ja sen saa, mikäli tuloraja on 53,70. Vastaavasti kansaneläkettä ei saa, mikäli tuloraja on 1120,46 euroa.

Taulukko 1. Kansaneläkkeen tulorajat (Kela 2012).

Perhesuhteet	Kansaneläkkeen täysi määrä	Tuloraja, jolla saa täyden eläkkeen	Tuloraja, jolla ei saa kansaneläkettä
Yksin asuva	608,63	53,70	1 257,96
Parisuhteessa oleva*	539,85	53,70	1 120,46

*Avio- tai avoliitto sekä rekisteröity parisuhde

Taulukossa 1 näkyvät rajat, jolloin yksinasuva ja parisuhteessa asuva saa kansaneläkettä sekä tulorajan, jolla ei saa kansaneläkettä, lisäksi taulukkoon on merkitty kansaneläkkeen täysimäärä.

3 Eläkejärjestelmän ongelmat

3.1 Eläkejärjestelmän kestävyys

Yksityisalojen työeläkejärjestelmässä on ollut käytössä osittain rahastoivajärjestelmä jo järjestelmän alkuvaiheista 1960-luvulta lähtien. Tämä tarkoittaa sitä, että noin neljännes eläkemaksuista rahastoidaan tulevia eläkkeitä varten ja loput kolme neljänneistä käytetään maksussa olevien eläkkeiden maksamiseen. (Hietaniemi & Ritola 2007,51.)

Valtio, työntekijät ja työnantajat sekä yrittäjät ovat kaikki vaikuttamassa eläkelainsäädännön kehittämiseen. Työeläketurva perustuu lakiin, mutta kuitenkin sen ehtoista sovitaan työmarkkinajärjestöjen keskinäisin neuvotteluin. Työeläkejärjestelmän perustaminen tapahtui aikanaan työmarkkinajärjestöjen myötä vaikutuksella ja työeläketurva on edelleen niiden erityisen huomion kohteena. (Hietanimi & Ritola 2007, 36.)

Eläkejärjestelmä on ollut pitkään käytössä ja sitä on uudistettu aika ajoin, sitä tulisi kehittää, sillä edelleen väestön ikäjakauma muuttuu kriittisesti. Tänä päivänä Suomen ikäjakauma jakautuu siten, että vanhuksia on yhä enemmän ja nuoria sekä lapsia yhä vähemmän. Näiden nuorien ja lapsien tulisi kuitenkin kyetä maksamaan eläkeläisten eläkkeet, vaikka heitä on yhä vähemmän.

3.2 Huoltosuhde

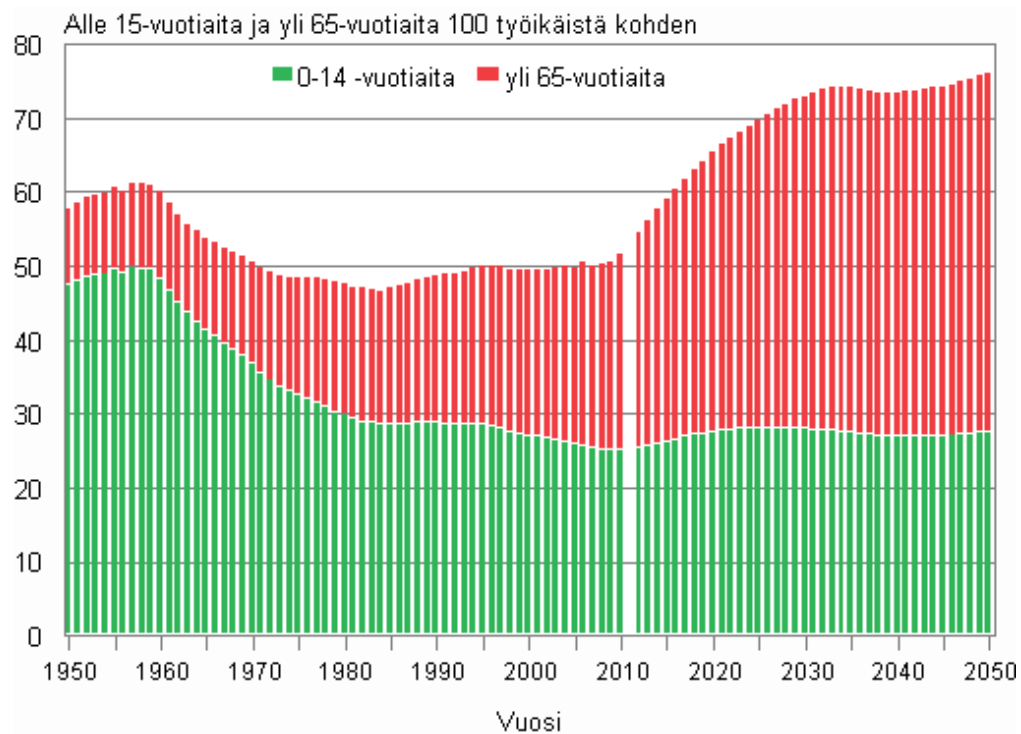
Väestöllinen huoltosuhde kuvaa sitä osuutta, jossa katsotaan kuinka monta työikäistä kohden on työelämän ulkopuolella olevia henkilöitä. Vuoden 2010 lopussa noin 43 prosenttia Suomen väestöstä oli työssäkäyviä ja loput 57 prosenttia väestöstä oli henkilöitä, jotka eivät käyneet töissä, kuten alle 15-vuotiaita, työttömiä, eläkeläisiä, opiskelijoita ja työvoiman ulkopuolia henkilöitä. Eläkkeelle siirtyvien ikäluokat ovat tällä hetkellä ja tulevaisuudessa suurempia kuin työmarkkinoille tulevat ikäluokat, tämä johtaa huoltosuhteen heikkenemiseen. Tämän takia on tärkeää, että työttömien ja työvoiman ulkopuolella olevien määrä tulevaisuudessa ei pienene nopeammin kuin eläkeläisten määrä kasvaa. (Huoltosuhde aiheuttaa huolta. 2012.)

Taloudellinen huoltosuhde taas vertaa työttömien ja työvoiman ulkopuolella olevien määrää työllisten määrään. Siihen vaikuttavat väestön rakenteen, työllisyystilanteen lisäksi ratkaisevasti taloudelliset suhdanteet. Tämä on siten vaikeammin ennustettavissa kuin väestöllinen huoltosuhde. Jos esimerkiksi Nokia lopettaa toimintansa tai siirtää tuotannon ulkomaille, ilmenee se välittömästi taloudellisessa huoltosuhteessa, koska korvaavia työpaikkoja ei ole tarjolla työttömiksi jääville. (Huoltosuhde aiheuttaa huolta. 2012.)

Taloudellinen huoltosuhde siis paranee työllisten osuuden kasvaessa. Työllisyysasteen nousuun vaikuttaa maan taloudellinen tilanne ja tähän pyritäänkin vaikuttamaan

politiikan keinoin. Poliitiikan keinoja ovat esimerkiksi työurien pidentäminen, eläkeiän nostaminen sekä työttömien ja syrjäytyneiden työllistäminen. Näillä keinoilla on mahdollista saada lisää työvoimaa ja vahvistaa huoltosuhdetta. Tällä hetkellä työeläkevakuutusvelvollisuus koskee 18–68-vuotiaita, joita vuonna 2010 oli 65 prosenttia. (Huoltosuhde aiheuttaa huolta. 2012.)

Väestöllinen huoltosuhde 1950–2010 ja ennuste 2011–2050

Kuvio 2. Väestönrakenne 2010, (Huoltosuhde aiheuttaa huolta. 2012).

”Taloudellinen huoltosuhde oli 2010-luvun lopulla koko maassa 130. Tämä tarkoittaa sitä, että sataa työssäkäyvää kohden oli 130 ei-työssä käyvää eli lapsia, opiskelijoita, työttömiä ja eläkeläisiä sekä muita työvoiman ulkopuolella olevia. Väestöennusteen mukaan työkäisen väestön osuus pienenee seuraavina vuosikymmeninä ja vastaavasti eläkeikäisten määrä ja väestöosuus sen sijaan kasvavat nopeasti.” (Huoltosuhde aiheuttaa huolta. 2012).

3.3 Eläkejärjestelmän lakiuudistukset

Suomessa lähes kaikki yksityinen tai julkinen ansiotyö sekä yrittäminen kartuttavat pienin rajoituksin ansioihin tai työtuloon sekä työsuhteeseen verrannollista eläketurvaa. Lakisääteisen eläketurvan kattavuus on laajentunut 1960-luvulta lähtien siten, että uusia eläkelakeja on säädetty ja vakuutukseen kuulumisen ehdot ovat lieventyneet. (Hietaniemi & Ritola 2007,9.)

Vuonna 2005 säädettiin suurin työeläkeuudistus järjestelmän syntyvaiheiden jälkeen. Suurimmat muutokset koskivat koko työuran ansioiden ottamista huomioon eläkkeen perusteena olevassa palkassa ja vanhuuseläkkeen alkaminen aikavälillä 63 - 68 sekä elinajan huomioon ottaminen eläkkeen määrässä (elinäkakerroin). Uudistus sai jatkoa vielä vuonna 2007, jolloin voimaan tuli kokonaisuudistus, jossa kolme yksityisen sektorin palkansaajia koskevaa eläkelakia yhdistettiin Työntekijän eläkeläiksi (TyEL). Uudistuksella ei kuitenkaan ollut juuri vaikutusta eläketurvan sisältöön. (Hietaniemi & Ritola 2007,9.)

Vuonna 2010 pitkäaikaissäätämisen lakiuudistus toi vapaaehtoiseen eläkevakuuttamiseen lisää vaihtoehtoja ja aihetta käsitellään omassa kappaleessa myöhemmin. Lakiuudistuksilla on pyritty reagoimaan nykyisiin muutoksiin, joita ovat väestönrakenteen muutos ja yhä pidempi eliniänodote. (Hietaniemi & Ritola 2007,9.)

3.4 Väestön ikä ja elinäkakerroin

Väestön ikääntyminen asettaa haasteita myös Suomen eläkejärjestelmälle. Suuret ikäluokat lähestyvät vanhuuseläkeikää ja seuraavien vuosikymmenien ajan työelämään tulevat ikäluokat ovat pienempiä kuin sieltä poistuvat. Vuosina 1975–77 syntyneiden odotettu eliniän mediaani on 86 vuotta pojille ja 91 vuotta tytöille. (Elinikä ja elinajanodote. 2012.)

Näin ollen ihmisten eliniän odote kasvaa hurjaa vauhtia, tämä johtaa siihen, että eläkeläisen elävät yhä pidempään ja tarvitsevat lisää eläketuloja. Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen ylijohtaja Juhana Vartiainen onkin sitä mieltä, että nyt 25-vuotiaat voivat jäädä eläkkeelle 78-vuotiaana, mikä on noin 10 vuotta enemmän, kuin nykyinen eläkeikä. Vartiainen itse arvioi työskentelevänsä 70-vuotiaaksi, sillä hän on nyt 54 vuotta. (VATT- johtaja Ylelle: eläkeikä 78 vuoteen. 2012.)

Eläkemenojen kasvua on pyritty hillitsemään etenkin vuoden 2005 eläkeuudistuksella. Eläkkeisiin vuodesta 2010 alkaen vaikuttava elinaikakerroin säätelee eläkemenoa sen mukaan, miten odotettavissa oleva elinikä kehittyy. Pitkällä aikavälillä elinaikakerroin vähentää oleellisesti väestön vanhenemisen vaikutuksia eläkemenoon. Alkavien vanhuuseläkkeiden suhde keskipalkkaan on nyt noin 50 prosenttia. Suhde säilyy likimain samassa tasossa kunnes seuraavan vuosikymmenen loppupuolelta lähtien alenee lievästi lähinnä elinaikakertoimen vuoksi. (Hietaniemi & Ritola 2007,10.)

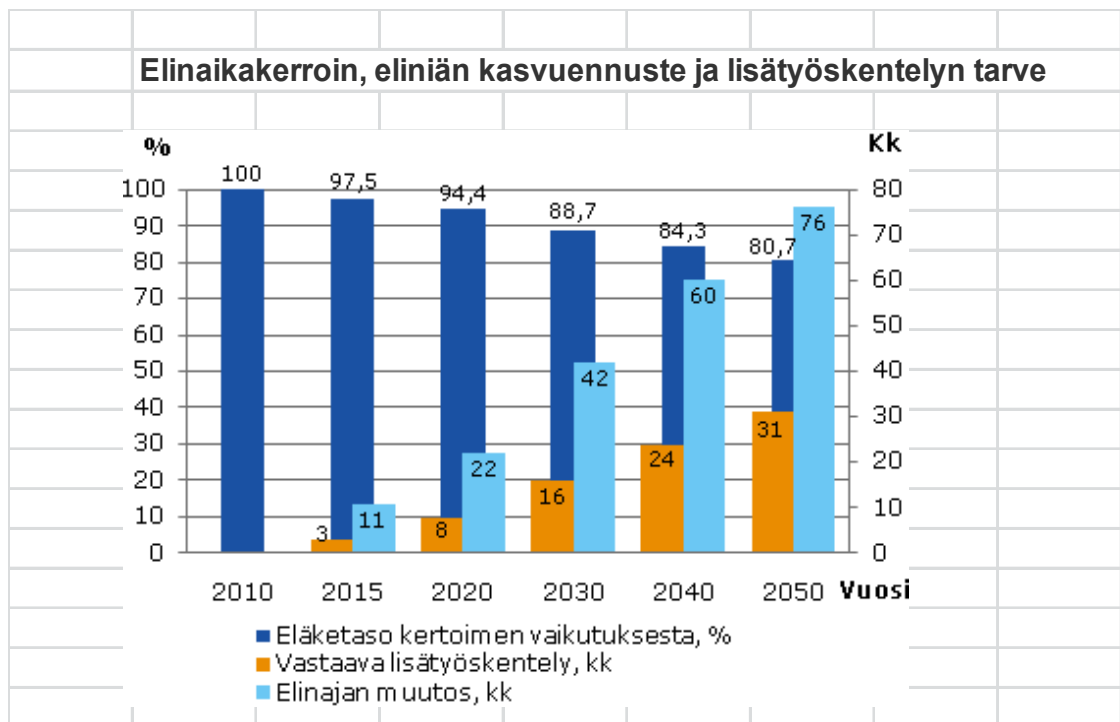
Elinaikakerroin alkoi vaikuttaa ensimmäisen kerran eläkkeisiin vuonna 2010 ja se koskee vuonna 1948 ja sen jälkeen syntyneitä. Elinaikakerroin vaikuttaa vanhuuseläkkeen suuruuteen ja sen tarkoituksena on varautua elinikien pidentymiseen eli keskimääräisen eliniän nouseminen pienentää kuukausieläkettä elinaikakertoimella. Vuonna 1948 syntyneiden eläkkeisiin elinaikakerroin vaikuttaa yhden prosentin. (Arvioi elinaikakertoimen vaikutusta. 2012.)

Tämä onkin huolestuttavaa nykynuorien eläkkeiden kannalta, sillä elinaikakertoimen vuoksi nykynuoret tulevat saamaan alle puolet keskiansiostaan eläkkeellä. Elinajanodotteen muutos vaikuttaa alkaviin eläkkeisiin elinaikakertoimen avulla siten että, mitä pidempään elät, sitä pidemmälle ajalle jaksotetaan työeläke. Elinaikakertoimen tarkoituksena on vähentää elinajan pitenemisestä seurauksena tullutta eläkekustannusten kasvua ja kannustaa ihmisiä jatkamaan työntekoa yhä pidempään. Eliniän pidentymisestä johtuen koko elinaikana nautittu eläke pysyisi kuitenkin keskimäärin yhtä suurena kuin aiemminkin, mikäli osa lisääntyneestä elinajasta käytettäisiin työskentelyyn. Tämä onkin Vartiaisen mukaan ainut keino saada säästöjä ja vähentää julkisten menojen leikkauspaineita. Näin Suomi siis pystyisi ylläpitämään kansalaisilleen tarjoamia palveluita. (VATT- johtaja Ylelle: eläkeikä 78 vuoteen. 2012.)

Kuitenkin nuorempien ikäluokkien eläkkeet ovat vaarassa jäädä pienemmiksi kuin tähän asti on pelätty, vaikka työurat pitenisivät. Asiantuntijan mukaan keskimääräiset eläkkeet voivat jopa pudota alle 40 prosenttiin palkoista, kun eliniän pitenemistä korvaava kerroin leikkaa eläkkeitä. Eläkkeiden tulisi olla suuruudeltaan noin 60 prosenttia palkoista, mutta jo tällä hetkellä keskimääräinen eläke on kuitenkin vain

puolet keskimääräisistä palkoista. (Uusi eläkepettymys uhkaa: Nuorille vieläkin vähemmän. 2011.)

Mitä nuoremasta palkansaajasta on tällä hetkellä kyse, sitä enemmän elinaikakerroin tulee leikkaamaan heidän eläkesummaa. Kaikille ikäluokille luodaan 62 vuoden iässä kerroin odotettavissa olevien elinvuosien pohjalta ja se leikkaa sitä enemmän eläkettä, mitä vanhemmaksi ikäluokan odotetaan elävän. Kuukausittain maksettava eläke pienenee elinajanodotteen noustessa elinaikakerroimen mukaan. Se ei kuitenkaan kavenna eläkkeensaajan koko vanhuuseläkeajalta maksettavaa eläkkeen yhteismäärää mikäli eläkkeensaaja elää elinajanodotteen pidentymistä vastaavaan ikään, mutta jos hän elää pidempää, eläke pienenee huomattavasti. (Uusi eläkepettymys uhkaa: Nuorille vieläkin vähemmän. 2011.)

Kuvio 3. Elinaikakerroimen vaikutus työurien pituuteen (Elinaikakerroin vaikuttaa eläkkeen määrään.2012).

”Esimerkiksi henkilön, joka vuonna 2030 täyttää 63 vuotta, on työskenneltävä 16 kuukautta 63 vuoden iän täyttämisen jälkeen saadakseen sen eläkkeen mitä se olisi ilman elinaikakerrointa eli saman kuin vuonna 2010 vastaavassa tilanteessa ollut. Hänen arvioitu eliniän pidentymisensä on 42 kuukautta, kun sitä verrataan vuonna 2010 vastaavan ikäiseen” (Elinaikakerroin vaikuttaa eläkkeen määrään.2012).

4 Vapaaehtoisen eläkesäästäminen

4.1 Vapaaehtoisen eläkesäästämisen vaihtoehdot

Eläkeajan toimeentulon turvaamiseksi on mahdollista säästää monin eritavoin. Markkinoilla on tällä hetkellä kaksi tuotetta, jotka tarkoitettu juuri tähän tarkoitukseen. Nämä tuotteet ovat yksilöllinen eläkevakuutus ja pitkäaikaissäästämissopimus eli PS-sopimus. Näissä rahat säästetään omista ansiotuloista työelämän aikana ja kulutetaan myöhemmin eläkeaikana. Muita tapoja säästää ovat esimerkiksi sijoitusasunto, rahastot, osakkeet ja tilisäästäminen. Eläkesäästäminen on aina vapaaehtoista ja sen voi aloittaa 18-vuotiaana, sopimussuhde on usein pitkäaikainen ja useita kymmeniä vuosia kestävä. Eläkesäästäjälle annetaan säästövaiheessa verovähennysoikeus, mutta samalla varojen nosto-oikeutta rajoitetaan vasta eläkeikään. Eläkesäästön koko pääoma, tuotot ja maksetut säästöt verotetaan pääomatulona. (Ylönen 2011,3.)

4.2 Pitkäaikaissäästäminen ja yksilöllinen eläkevakuutus

Vapaaehtoinen eläkesäästäminen on säästämistä tulevia eläkepäiviä varten työ- ja kansaneläkkeen lisäksi. Nykynuorten tulee säästää eläkettä itse, mikäli haluavat säilyttää kohtuullisen elintason tai saman elintason eläkkeellä, kuin heillä oli työelämässä edellä mainitun elinaikakertoimen vuoksi. Juuri tähän vapaaehtoiseen eläkesäästämiseen on markkinoilla tällä hetkellä kaksi tuotetta, pitkäaikaissäästäminen, niin kutsuttu PS -sopimus, ja yksityinen vapaaehtoinen eläkevakuutus. (Ylönen 2011,3.)

Pitkäaikaissäästäminen ja yksityinen eläkevakuutussäästäminen ovat lakiin sidottuja tietyin osin ja niihin säästämällä saa verohyötyjä. Pitkäaikaissäästäjä voi itse valita mihin haluaa varansa laittaa, vaihtoehtoina ovat rahastot tai tilisäästäminen. Näin henkilö voi itse kontrolloida sijoituksiaan ja ottaa itse enemmän vastuuta tuottojen kehityksestä.

Yksilöllisessä eläkevakuutuksessa vaihtoehtona ovat myös rahastot, mutta tässä asiakas antaa vastuun yritykselle tuottojen kehityksestä. Toisena vaihtoehtona on

myös takuutuottoinen vaihtoehto, jossa yritys maksaa tietyn takuukoron ja tämän lisäksi mahdollisen lisätuoton. Yksilöllinen eläkevakuutus ja PS-sopimus maksetaan vakuutuksenottajalle sovitusta iästä lähtien vanhuuseläkkeenä. Yksilöllisiä eläkevakuutuksia on järjestetty Suomessa runsaat sata vuotta eli koko henkivakuutushistorian ajan. (Ylönen 2011, 3,7,11.)

Vapaaehtoinen eläkesäästäminen on sidottua siksi, että sillä säästäjä pystyy varmistamaan säästöjen käytön juuri eläkkeellä, hän siis turvaa säännöllisen tulovirran eläkeiällä. Näin varmistetaan säästöjen likvidisyys, sillä esimerkiksi, jos henkilö olisi sijoittanut itse kiinteistöön, hän ei välttämättä saisi asuntoaan kaupaksi sopivaan hintaan ja näin rahat olisi kiinni kiinteistössä, eikä hän saisi niitä käyttöönsä turvaamaan tulovirtaansa. Tai mikäli henkilö sijoittaisi itse rahastoihin, hän ei välttämättä osaisi hajauttaa tuottojaan tarpeeksi hyvin ja voisi näin kokea suuria tappioita. Kun henkilö säästää vapaaehtoiseen eläkesäästöön, hän turvaa samalla rahojen saannin juuri eläkeiällä. (Ylönen 2011,26.)

Tällä hetkellä säästövaroja aletaan maksaa toistuvina suorituksina eli eläkkeenä sovitussa eläkeiässä, joka on kuitenkin aikaisintaan työntekijän eläkelain mukainen vanhuuseläkeikä. Eläke voi nykyään alkaa 63-vuotiaana ja alin eläkkeen alkamisikä seuraa sopimusaikana työntekijäneläkelain eläkeikää. Näin mahdolliset tulevat lakisääteistä työeläkettä koskevat eläkeiän muutokset vaikuttavat suoraan myös vapaaehtoista eläkesäästämistä. (Laki valtion eläkelain muuttamisesta. 2012.)

Lisäksi on toki muitakin tapoja säästää ja sijoittaa, kuten rahastosäästäminen, osakkeisiin sijoittaminen, kiinteistösijoittaminen ja tilisäästäminen. Nämä ovat vaihtoehtoja tavalliseen säästämiseen, mutta säästöt eivät välttämättä säily eläkeikään asti, sillä nämä ratkaisut ovat purettavissa milloin vain, eikä niihin kuulu veroetua.

Taulukko 3. Vertaus säästämisestä ilman veroetua ja veroedun kanssa (Sijoittajan Vero-opas 2012).

	Vapaa säästäminen	Ps-tili
Vuotuiset säästöt	3500	5000
		(3500+verotuki 1500)
Säästöt 20 vuoden kuluttua	70 000	100 000
Oletettu vuosituotto 5%	51 520	73 600
Pääoma sijoituskauden lopussa	121 520	173 600
Veronalaiset tulot/myyntivoitto	51 520	173 600
Vero		
30% 50 000 euroon asti	-15 000	-15 000
32% 50 000 euron ylittävästä osasta	-486,40	-54 552
Säästöt verojen jälkeen	106 033,60	119 048,00

Taulukko 3 vertaa 20 vuoden aikajaksolla verotuettua ja vapaata säästämistä. Oletuksena on 5 prosentin vuosituotto. PS-tilillä säästö pääoma kasvaa 173 600 euroon ja vapaasti säästäen 121 520 euroon. Laskelmassa huomioidaan säästöjen erilainen verotus. PS-tilillä pääomatulovero verotetaan koko säästö pääomasta ja vapaassa säästämässä vain voitosta.

4.3 Pitkäaikaissäästämisen ja yksilöllisen eläkevakuutuksen erot

PS-sopimus ja yksilöllinen eläkevakuutus ovat molemmat tuotteita, jotka on suunniteltu turvamaan eläkeiän tuloja. Vaikka ne ovat tehty samaan tarkoitukseen, ovat ne silti erilaisia.

Yksilöllinen eläkevakuutus sopii henkilölle, jolle sijoittaminen vierasta ja hän luottaa asiantuntijapalveluihin. Hän siis haluaa, että joku toinen vahtii hänen sijoituksiaan, eikä hänen tarvitse miettiä mihin tulisi sijoittaa, vaan joku toinen hoitaa sen hänen puolestaan.

Pitkäaikaissäästäminen sopii taas toisenlaiselle henkilölle. Se sopii henkilölle, joka haluaa itse vaikuttaa sijoituskohteiden valintaan ja halutessaan voi tehdä muutoksia sijoitussuunnitelmaansa. Henkilön tulee siis olla itse kiinnostunut ja tietoinen sijoituskohteista sekä markkinatilanteesta.

Tuoteominaisuuksiltaan yksilöllinen eläkevakuutus ja PS-sopimus ovat hyvin samanlaisia. Molemmissa on samat irtisanomisperusteet, molemmat kertyvät asiakkaan omista säästöistä ja molemmissa riskin kantaa asiakas sekä molemmat ovat verotuettua säästämistä. Erona näissä kahdessa on se, että yksilöllisessä

eläkevakuutuksessa vakuutusyhtiö omistaa ja hallinnoi asiakkaan rahoja kun taas PS-sopimuksessa asiakas hallinnoi itse omia varojaan. (Sidottu pitkäaikaissäätäminen (PS).2012.)

4.4 Vapaaehtoisen eläkesäästämisen riskit

Vapaaehtoiseen eläkesäästämisen riskin kanto kuuluu säästäjälle. Pitäjäaikais-säästämisen sallitut sijoituskohteet on määritelty laissa kuudennessa pykälässä. Lain mukaan säästövaroja voi sijoittaa sijoitusrahastoihin, pörssiosakkeisiin, joukkovelkakirjalainoihin tai pankkitileille. Säästövaroja on mahdollista pitää myös pelkästään säästötilillä sekä sijoituskohteita voi muuttaa säästämisaikana. (Eläkevakuutus sopimuksen riskit. 2012.)

Sijoituskohteita valittaessa on siis syytä muistaa sijoittamiseen liittyvät riskit. Tehdyn sijoituksen arvo voi muuttua positiivisesti tai negatiivisesti, eikä sijoituskohteen aikaisempi historiallinen kehitys ole tae tulevasta kehityksestä, vaikka tuote olisi aina tuottanut voittoa. Nämä samat säännöt pätevät muuhunkin sijoittamiseen ja säästämiseen. (Eläkevakuutus sopimuksen riskit. 2012.)

Yksilöllisen eläkevakuutuksen laista määrätään vakuutus sopimuslaissa, sillä se on vakuutus pohjainen tuote, jossa on kuolemanvaraturva. Eläkevakuutuksen tuotto määräytyy sopimusvalinnan mukaan, joita voi olla sijoitussidonnainen, laskuperustekorkoinen tai näiden kahden yhdistelmä. (Eläkesäästäminen 2012.)

Sijoitussidonnaisessa vakuutuksessa asiakas valitsee itse sijoitukset, joita voivat olla sijoitusrahastojen osuudet tai rahastokorien osuudet eli osuuksia useammista rahastoista. Sijoitussidonnaisen vakuutuksen tuotto määräytyy sen mukaan, miten rahastojen arvo kehittyy. Asiakas kantaa itse riskin sijoituksen arvon kasvamisesta tai pienenemisestä, kuten pitkäaikaissäätämisessäkin. (Eläkesäästäminen 2012.)

Laskuperustekorkoisessa vakuutuksessa vakuutusyhtiö sijoittaa vakuutusmaksuista kertyneet varat, asiakas ei siis itse päättää sijoituksista. Tuotto muodostuu näin tavallisesti vakuutus sopimuksessa sovitusta laskuperustekorosta ja asiakashyvityksestä, laskuperustekorko voi olla kiinteä korko tai johonkin korkotekijään sidottu korko esimerkiksi 3 kk:n euribor. Asiakashyvitysten määrästä päättää vakuutusyhtiö vuosittain. (Eläkevakuutuksen tuotot ja kulut. 2012.)

5 Vapaaehtoisen eläkesäästämisen ehdot ja tulevaisuus

5.1 Vapaaehtoisen eläkesäästön kertyminen

Kuten edellä kerrottiin, yksilöllisen eläkevakuutus sopimuksen ja PS-sopimuksen mukaan maksettava eläke määräytyy maksettujen maksujen ja niille saatujen tuottojen perusteella. Yksilöllisiä eläkevakuutuksia on kahta eri tyyppiä, korkosidonnainen ja sijoitussidonnainen.

Korkosidonnaisen eläkevakuutuksen tuotto muodostuu laskuperustekorosta, joka on vakio, sekä lisäkorosta, joka vuosittain katsotaan vakuutusyhtiön tuloksen perusteella. Sijoitussidonnaisessa eläkevakuutuksessa tuotto muodostuu taas vakuutuksenottajan valitsemien sijoituskohteiden arvonkehityksen mukaisesti. Riski sijoitussidonnaisen vakuutuksen tuotosta ja vakuutus pääoman säilymisestä kuuluu asiakkaalle. Pääoma ei kuulu lakisääteisen talletussuojan piiriin. (Eläkevakuutuksen tuotot ja kulut.2012.)

Finanssialan keskusliiton mukaan vakuutusmaksuja maksettiin vuonna 2010 yhteensä 684 miljoonaa euroa, joista 70 prosenttia maksettiin sijoitussidonnaisiin vakuutus sopimuksiin ja 30 prosenttia korkosidonnaisiin sopimuksiin. (Eläkevakuutuksen tuotot ja kulut. 2012.)

5.2 Vapaaehtoisen eläkesäästön takaisinmaksu

Yksilöllisen eläkevakuutuksen ja PS-sopimuksen säästöt maksetaan vakuutuksenottajalle sovittuna iästä lähtien. Vuoden 2010 jälkeen tehdyissä sopimuksissa eläkesäästöjen maksaminen voi alkaa aikaisintaan työeläkelain mukaisen vanhuuseläkeiässä (63 vuotta) ja uusissa vuoden 2013 sopimuksissa maksaminen voi alkaa aikaisintaan lykätystä vanhuuseläkeiässä (68 vuotta). Eläkeikä voi muuttua, mikäli työntekijäneläkelakia muutetaan. (Ylönen 2011,5; Yksilölliset eläkevakuutukset ja pitkäaikaissäästäminen. 2012.)

Eläkevakuutus voi olla sovittu joko määräajaksi tai elinajaksi. Säästöjen takaisinmaksuaika on uusissa PS-sopimuksissa sekä yksilöllisissä eläkevakuutuksissa

10 vuotta. Vuoden 2010 jälkeen otetuissa sopimuksissa tätä 10 vuoden takaisinmaksuaikaa voi lyhentää kahdella vuodella jokaista ikävuotta kohden, jolla vakuutetun ikä eläkkeen nostohetkellä ylittää työeläkkeen vanhuuseläkeiän. Eläkesäästöjen nostoajan pitää olla kuitenkin aina vähintään kuusi vuotta, jolloin maksimi lyhennys on neljä vuotta. Uusissa 2013 jälkeen otetuissa sopimuksissa tätä mahdollisuutta ei ole. (Ylönen 2011,6; Yksilölliset eläkevakuutukset ja pitkäaikaissäästäminen. 2012.)

Tulee kuitenkin muistaa, että yksilöllinen eläke ei ole este työnteolle ja osa yksilöllistä eläkettä nostavista henkilöistä on yhä mukana työelämässä. Yksilöllisen eläkesäästämisen etuna on myös se, että vakuutus sopimukseen sisällytetään yleensä myös henkivakuutusturva kuolemantapauksen varalle ja vakuutussäästöt voidaan maksaa vakuutetun edunsaajalle. (Ylönen 2011,18.)

5.3 Vapaaehtoisen eläkesäästämissopimuksen purku

Yksilöllisen eläkevakuutuksen ja PS-sopimuksen irtisanomisoikeus on rajoitettu samasta syystä kuin se on sidottuakin. Säästöt ovat tarkoitettu eläkeiälle ja tämän takia säästösopimusta ei voida purkaa kuin tietyissä tilanteissa. Nämä tietyt tilanteet ovat sellaisia, jossa asiakkaan elämäntilanne muuttuu täysin ja sen osalta säästöt luovat turvaa myös elämän muutoksiin.

Kertyneet säästöt voi saada aikaisemmin pysyvän työkyvyttömyyden perusteella, yli vuoden kestänyt työttömyys, avioero tai puolison kuolema. Työttömyystilanteessa vakuutettu saa vakuutuksen takaisinostoarvon eli vakuutukseen kertyneet varat, joista on vähennetty vakuutuksen hoitokulut. Nämä ovat kaikki vakavia kriisitilanteita, joissa tarvitaan lisäsäästöjä ja elämäntilanne muuttuu radikaalisti. Näin ollen vapaaehtoinen eläkesäästäminen on myös varautumista elämän kriisitilanteisiin. (Ylönen 2011,17.)

5.4 Vapaaehtoisen eläkesäästämisen verotus ja kulut

5.4.1 Verovähennykset

Eläkesäästäjä voi vähentää verotuksessa kaikista vuoden aikana tekemistään eläkesäästöistä yhteensä enintään 5 000 euroa. Tämä etu koskee vain yksilöllistä eläkevakuutusta ja PS-sopimusta, Maksut vähennetään ensisijaisesti pääomatuloista. Eli käytännössä 5 000 euron vähennys merkitsee yleensä noin 1 500 euroa vähemmän maksettavia veroja. Maksimivähennyksen edellytyksenä on kuitenkin 5 000 euroa säästön lisäksi 50 000 euron verotettavat pääomatulot. (Pitkäaikaissäästämissopimuksen ja vapaaehtoisen yksilöllisen eläkevakuutuksen verotus. 2012.)

Mikäli henkilöllä ei ole pääomatuloja tai pääomatulot eivät ole riittävän suuret maksujen vähentämiseen, 30 prosenttia vähentämättä jääneestä määrästä vähennetään erityisenä alijäämähyvityksenä ansiotuloista. Lisäksi mikäli vakuutetulla itsellään ole riittävästi ansiotuloista määrättyjä veroja, alijäämähyvitys vähennetään puolison verotuksesta. (Pitkäaikaissäästämissopimuksen ja vapaaehtoisen yksilöllisen eläkevakuutuksen verotus. 2012.)

Vakuutusehtojen mukaan kuitenkin eläkkeelle jäämisiän oltava vähintään 63 vuotta, jotta vakuutusmaksut olisivat verotuksessa vähennyskelpoisia 18.9.2009 ja sen jälkeen otetuissa vakuutuksissa. (Pitkäaikaissäästämissopimuksen ja vapaaehtoisen yksilöllisen eläkevakuutuksen verotus. 2012.)

5.4.2 Verotus eläkettä nostettaessa

Maksettava eläke verotetaan nostettaessa kokonaan pääomatulona 5.5.2004 jälkeen otetun eläkevakuutuksen perusteella sekä yksilöllisessä eläkevakuutuksessa että PS-sopimuksessa. (Pitkäaikaissäästämissopimuksen ja vapaaehtoisen yksilöllisen eläkevakuutuksen verotus. 2012.) Kuten aikaisemmin mainitsin, säästetyt varat nostetaan 10 vuoden tai sitä pitemmän ajan kuluessa. Säästettyä eläkettä 2010 jälkeen otetuissa sopimuksissa saadaan 63 - 73-vuotiaana ja uusissa 2013 vuoden

sopimuksissa 68-78-vuotiaana. Mikäli eläkeikäraja tulevaisuudessa nousee esimerkiksi 70 vuoteen, varojen nosto-oikeuden aloittamisajankohta siirtyy eteenpäin.

Eläkkeen kymmenen vuoden nostoaikaa on mahdollista lyhentää vanhoissa sopimuksissa, mikäli ei ala nostaa eläkesäästöjä 63-vuotiaana, vaan lykkää nostamista myöhempään. Esimerkiksi yhden vuoden lykkäys lyhentää nostoaikaa kahdella vuodella. Uusissa sopimuksissa tätä mahdollisuutta ei ole. (Eläkesäästäminen. 2012; Yksilölliset eläkevakuutukset ja pitkäaikaissäästäminen. 2012.)

Kuten aikaisemmin mainittiin, ennen eläkeiän alkamista säästöjen nosto onnistuu vain tietyissä tapauksissa sillä, vaikka säästäjä haluaisi nostaa varat ennen eläkeikänsä, se ei ole mahdollista ilman korotettuja veroseuraamuksia. Säästöt voidaan nostaa vain kriisitilanteessa ilman veroseuraamuksia, jotka ovat vähintään vuoden kestänyt työttömyys tai säästäjän joutuminen pysyvästi työkyvyttömäksi tai osatyökyvyttömäksi sekä säästöjen puolison kuollessa ja avioerotilanteessa. (Ylönen 2011, 17.)

5.5 Vapaaehtoisen eläkesäästämisen tuotekulut

Vapaaehtoista eläkettä säästäessä vakuutusyhtiö, pankki tai muu rahoitusyhtiö perii kuluja säästöjen hoidosta, hallinnoinnista ja siirrosta. Kulut vaihtelevat yksilöllisen eläkevakuutuksen ja pitkäaikaissäästämisen välillä jonkin verran sekä lisäksi kulut vaihtelevat yhtiöiden välillä. (Ylönen 2011, 14.)

Esimerkiksi Lähi-Tapiolassa yksilöllisestä eläkevakuutuksesta peritään vuotuinen hoitopalkkio, kun pitkäaikaissäästämisessä sitä ei taas peritä. Lisäksi yksilöllisestä eläkevakuutuksesta peritään palkkio, mikäli säästää takuutuottoiseen vaihtoehtoon ja molemmista, sekä pitkäaikaissäästämisestä että yksilöllisestä eläkevakuutuksesta peritään hallinnointikulu kun säästää rahastoon. Kulut vaihtelevat noin puolesta prosentista viiteen prosenttiin. (Eläkesäästäminen Tapiolassa. 2012.)

Vaikka kuluja peritään, on kuitenkin katsottu, että säästämisen vaihtoehdot ovat kannattavia sen ottajille. Kuluja vastaan säästäjä saa ammattitaitoisia henkilöitä kartuttamaan eläkeiän säästöjään. Asiakkailta ei välttämättä ole aikaa seurata aktiivisesti maailman tapahtumia, toisin kuin henkilöillä, jotka tekevät sitä työkseen. Näin ammattilaisen hallinnoima sijoitussalkku löytää kohteet, jotka tuottavat tuottoa ja

huomioivat ne kohteet, joissa on enemmän riskiä. Mikäli asiakas haluaa itse hallinnoida varoja, hänen tulee myös olla erittäin tietoinen sijoituskohteistaan ja kantaa huonojen päätösten tuska itse. Tämän takia moni luottaa ammattilaiseen ja maksaa siitä.

5.6 Vapaaehtoinen eläkesäästäminen tulevaisuudessa

Vapaaehtoinen eläkesäästäminen muuttaa muotoaan vuoden vaihteessa 1.1.2013. Tällöin säästämiseen tulee lakikohtaisia muutoksia, jotka koskevat eläkeiän nousua ja näin ollen se siirtää myös eläkesäästöjen nostoikää. Eläkevarojen nosto nousee 68 vuoteen 63 vuodesta. Tämä on seurausta siitä, että suomalaiset elävät yhä pidempään ja näin ollen he pystyvät olemaan työelämässä pidempään, kuin nykyisin. Työurien pidentäminen on lähes välttämätöntä Suomen eläkejärjestelmälle.

Nykyisen lain mukaan siis ikäraja varojen nostoon on sidottu alimpaan vanhuuseläkkeeseen oikeuttavaan ikään 63 vuotta, mutta vuodenvaihteen jälkeen laki muutos edellyttäne, että suorituksia aletaan maksaa aikaisintaan henkilön saavutettua lykätyyn vanhuuseläkkeeseen oikeuttavan iän 68 vuotta. Nämä molemmat iät voivat muuttua vielä, mikäli työntekijän eläkelakia muutetaan, mutta tällaisenaan muutoksella on suuri vaikutus vapaaehtoisen eläkesäästämiseen. (Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tuloverolain muuttamisesta.2012.)

Nordean varainhoidosta Risto Kuoppamäki on sitä mieltä, että verotuettu vapaaehtoinen eläkesäästäminen hiljentyi vuodelusta uusien sopimusten osalta, vaikka tarve säästää vanhuuden varalle ei katoa mihinkään. Hänen mukaansa tarve vain kasvaa ja siksi uusia mahdollisuuksia on tulossa, vain tyylit ja tavat muuttuvat. Heidän on tarkoitus tarjota uusia vaihtoehtoja asiakkaille, mutta niihin ei kuitenkaan liity veroetua.

Vapaaehtoisen eläkesäästämisen säännöt ovat muuttuneet ennenkin, viimeksi vuonna 2010. Tämä ei ole siis uutta, että sopimusehdot muuttuvat ja siksi se luokin markkinoille epävarmuutta säästämistä eläkeiälle kohtaan. Lakimuutokset eivät aina koske pelkästään ikään liittyviä muutoksia, vaan muutoksia on tehty myös siihen miten säästöt jaksotetaan eläkeiälle ja kenelle rahat jää, jos asiakas kuolee ennen eläkeikää. Tästä voisikin päätellä, että osasy pitkäaikaissäästämisen vähyyteen on tässä, kuluttajat eivät luota sopimuksen pysyvyyteen sellaisenaan. (Vapaa eläkesäästäminen muuttaa muotoaan. 2012.)

Vapaaehtoista eläkesäästämistä tarvitaan yhä enemmän tulevaisuudessa. Olisi siis tärkeää, että lakimuutoksia suunnittelevat henkilöt ottaisivat huomioon markkinoiden herkkyyden, jotta näiden sopimusten kysyntä ei lakkaisi olemattomiin. Mikäli nykyiset ja tulevat tuotteet eivät kiinnosta asiakkaita, on myös tärkeää, että näitä sopimuksia välittävät tahot keksivät uusia tapoja ja tuotteita vahojen tilalle.

6 Tutkimusmenetelmä ja kyselyn toteutus

6.1 Tutkimusmenetelmä

Tutkimusmenetelmäksi valittiin toimeksiantajan kanssa kyselylomake haastatteluiden sijasta, koska näin saimme tietoa mahdollisimman suurelta joukolta ja tällä tavalla pystyimme kontrolloimaan vastauksia antamalla lomakkeessa vain tietyt vaihtoehdot. Näin siis vältettiin epämääräiset vastaukset ja saatiin tarkempaa tietoa asenteista ja mielipiteistä. Tutkimuksen lähestymistavaksi valittiin määrällinen eli kvantitatiivinen. Kvantitatiivinen lähestymistapa sopi tähän kyselytutkimukseen, koska kvantitatiivisella tutkimuksella pystytään tutkimaan mielipiteitä ja se sopii tutkimusmenetelmäksi suurelle joukolle.

Kvantitatiivinen tutkimus toteutettiin puolistrukturoidulla haastattelulla, koska kysely toteutettiin e-lomakkeen avulla ja tarkoitus oli tutkia mielipiteitä sekä tietoisuutta. Puolistrukturoidussa kyselyssä osa kysymyksistä voi olla avoimia, mutta suurin osa kysymyksistä strukturoituja eli jäsenneltyjä. Tämän etuna oli se, että henkilöitä saatiin sekä ohjattuja vastauksia että avoimia vastauksia. Näin myös tutkimuslomake saatiin mahdollisimman monelle mahdollisimman pian ja tavoitettiin mahdollisimman paljon ihmisiä. (Puolistrukturoituhaastattelu. 2012.)

Tutkimuksessa oli tarkoitus selvittää miten tietoisia nykyuoret ovat tulevasta eläkkeestään ja miten he asennoituvat siihen, että heidän tulisi itse säästää eläkettä eläkeiälle. Osa kysymyksistä oli tämän vuoksi avoimia, jotta vastaajat pystyivät ilmaisemaan tiettyihin kysymyksiin avoimen mielipiteensä. Tutkimukseen laitettiin Metropolia Ammattikorkeakoulun liiketalouden päiväopiskelijoiden vastattavaksi, joita yhteensä on 538. Tutkimukseen vastasi yhteensä 68 opiskelijaa, toimeksiantajana toimi Lähi-Tapiola. Kyselyn pohjaksi laadittiin lomake (liite1), jossa kaikki vastanneet

vastasivat samoihin kysymyksiin, joissa oli myös suurimmaksi osaksi laadittu valmiit vastausvaihtoehdot ohjaamaan tutkimuksen kulkua ja vastausten tulkitsemisen helpottamiseksi.

6.2 Kyselyn toteutus

Kysely toteutettiin laittamalla lomake koulun intranetin ilmoitusseinälle, jossa se oli viikon opiskelijoiden vastattavana. Työläin osuus kyselyn toteutuksessa oli kyselyiden muotoilu selkeästi ymmärrettäväksi sekä kyselyn muotoilu helpoksi vastaajille, jotta vastauksia saataisiin mahdollisimman paljon. Lomakkeen kohderyhmänä olivat nuoret aikuiset eli 18–35 -vuotiaat, joille vapaaehtoinen eläkesäästäminen on ajankohtaista juuri nyt. Lomake oli jaettu kolmeen eri osaan, jossa ensimmäisessä osassa kartoitettiin taustatiedot, toisessa osassa kartoitettiin henkilöiden tietoisuutta ja mielipiteitä eläkesäästämisestä ja kolmannessa kysyttiin jo lisäeläkettä säästävien mielipiteitä. Kysymykset kartoittivat pitääkö opiskelija tarpeellisena eläkeikään varautumista, ovatko he tietoisia eläkkeensä suuruudesta, milloin he voisivat aloittaa säästämisen ja mitä mieltä he ovat nykyisistä tuotteista.

Tutkimusprosessin alussa suunnittelin tekeväni kokonaistutkimuksen, mutta päädyin otostutkimukseen, sillä kohderyhmä oli jo rajattu tutkimuksen alussa Metropolia Ammattikorkeakoulussa liiketaloutta opiskeleviin nuoriin, joista sattumanvaraisesti nuoret vastaavat kyselyyn eli vastaajia oli huomattavasti vähemmän kuin perusjoukko. Tutkimuksen otoskoko on 68 vastaajaa ja kaikki vastaukset otettiin huomioon. Näitä valintaperusteita käytettiin, jotta sain kohderyhmään kuuluvia henkilöitä vastaamaan kyselyyn. (Otos vai kokonaistutkimus. 2012.)

7 Nuorten mielipiteitä vapaaehtoisesta eläkesäästämisestä

7.1 Tutkimustulokset

Kyselyn toimeksiantajana oli Lähi-Tapiola. Lähi-Tapiola halusi saada lisää tietoa nuorten mielipiteistä, tietoisuudesta ja asenteesta vapaaehtoista eläkesäästämistä kohtaan, jotta he pystyisivät jatkossa markkinoimaan paremmin nuorille eläkesäästämistuotteita, sekä ottamaan huomioon heidän tarpeensa. Tutkimus

muodostui vastaajien taustatiedoista, kuten esimerkiksi iäistä, siviilisäädystä, koulutustausta ja sukupuolesta sekä itse tutkimuskysymyksistä. Tutkimukseen vastasi yhteensä 68 opiskelijaa ja kaikkien vastaukset huomioidaan tuloksia arvioidessa. Tutkimusotoksen pienuuden vuoksi tutkimus on vain suuntaa antava.

7.1.1 Taustatiedot

Taustatiedoissa kysyttiin henkilöiden ikää, sukupuolta, työtilannetta, siviilisäätystä, asumismuotoa ja koulutustaustaa. Näistä tietoja kysyttiin, koska halusin kartoittaa minkä ikäisiä vastaajat ovat, jotta voin varmistaa, että he sopivat kohderyhmään. Sukupuolta kartoitettiin sen vuoksi, että olisin voinut havainnoida onko miehet tai naiset tietoisempia eläkettä koskevista asioistaan, tämän takia kartoitettiin myös muita edellä mainittuja taustatietoja.

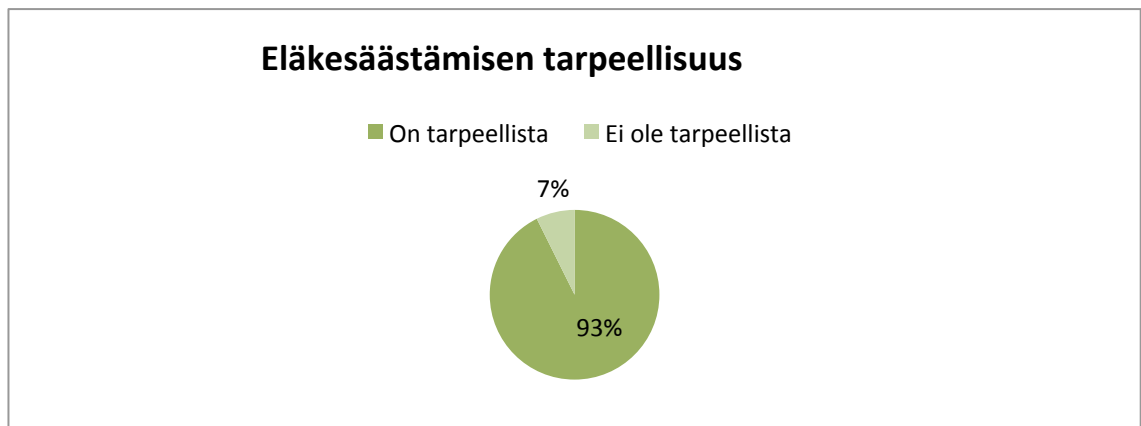
Suurin osa vastaajista oli 21–25-vuotiaita nuoria, joista naisia oli 50 henkilöä ja miehiä 18 henkilöä. Suurin osa vastaajista oli siis tutkimuksen kohderyhmään kuuluvia. Vastaajat olivat joko työssäkäyviä opiskelijoita tai täyspäiväisiä opiskelijoita, kuten oletettavissa oli, sillä tutkimus lähetettiin Metropolia Ammattikorkean koulun päiväopiskelijoille. Suurin osa asui yksityisesti vuokralalla tai opiskelija-asunnossa, vain harvalla oli omistusasunto tai asuivat vanhempien luona.

Tämä on myös tyypillistä, sillä usein nuoret muuttavat pois opiskeluiden perässä toiseen kaupunkiin ja näin ollen menevät yksityiselle vuokralle tai saavat opiskelija-asunnon koulun kautta. Suurin osa oli naimattomia, sillä vastaajista vain kolme oli naimissa. Lisäksi melkein kaikki olivat käyneet lukion ammattikoulun sijasta.

Näillä tiedoilla ei siis voi tehdä rajausta ovatko miehet tai naiset enemmän tietoisia eläkkeistään tai vapaaehtoisesta eläkesäästämisestä, sillä otanta oli pieni ja miehistä vastasi vain murto-osa. Ei voi myöskään tehdä päätelmiä onko opiskeluhistorialla merkitystä, sillä melkein kaikki vastaajat olivat käyneet lukion. Jos ammattikoulusta vastanneita olisi ollut enemmän, olisi voitu tehdä vertailua siitä jakavatko tietyt koulut enemmän tietoa oppilaille vapaaehtoisesta eläkesäästämisestä. Päätelmät, joita teen tutkimuksesta, ovat siis suuntaa antavia ja yleisiä tulkintoja nuorten mielipiteistä.

7.1.2 Tutkimusvastausten analysointi

Tutkimuskysymyksen tarkoituksena oli kartoittaa miten tietoisia nykynuoret ovat eläkkeistään ja kokevatko opiskelijat vapaaehtoisen eläkesäästämisen tarpeellisenä. Ensimmäisessä kysymyksessä kartoitettiinkin pitävätkö vastaajat eläkeikään varautumista tarpeellisenä. Vastaajista 93 prosenttia ilmoitti, että pitää eläkesäästämistä tarpeellisenä (kuvio 4).

Kuvio 4. Eläkesäästämisen tarpeellisuus

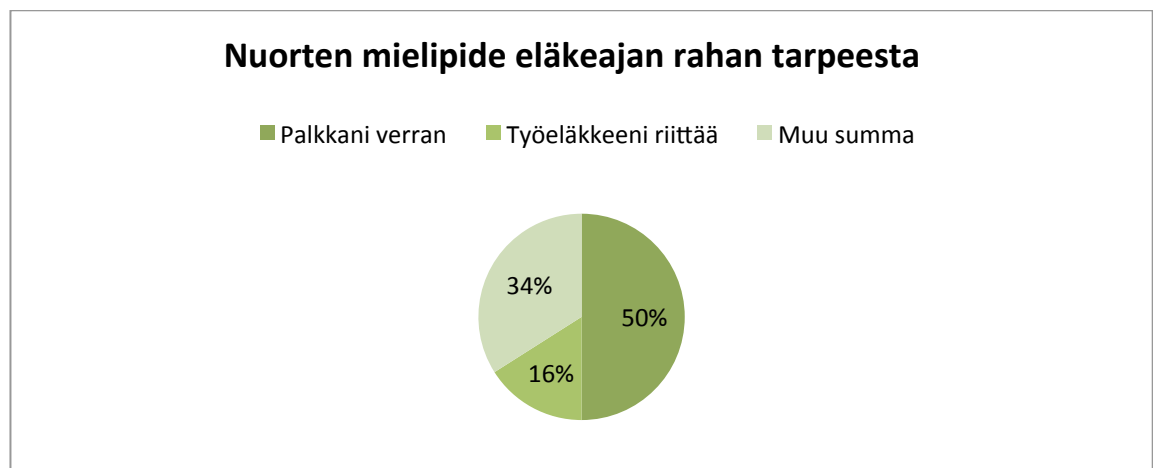
Seuraavaksi kartoitettiin miksi vastaajat eivät ole vielä aloittaneet säästämistä ja milloin heidän mielestään olisi hyvä hetki aloittaa säästäminen. 49 prosenttia oli sitä mieltä, että se ei ole ajankohtaista juuri nyt, ja 29 prosenttia opiskelijoita valitsi muun vaihtoehdon, jossa syynä olivat kiinnostuksen tai rahan puute sekä säästäminen johonkin muuhun asiaan. 21 prosenttia opiskelijoista piti tuotteita monimutkaisina, eivätkä he tiesivät, mikä olisi ollut heille paras tapa säästää.

Tämä kertoi siitä, että tuotteet ovat monimutkaisia ja vaikeasti ymmärrettäviä nuorille. Nuorilla on positiivinen asenne eläkesäästämistä kohtaan, sillä 93 prosenttia pitää sitä tarpeellisenä, mutta asennetta säästämisen aloittamista kohtaan pitäisi muuttaa, sillä juuri heille eläkesäästäminen on juuri nyt ajankohtaista.

Vaikeaselkoisuus ja niukat varat estävät nuoria aloittamasta säästämisen. Tuotteiden ehtoja ja sääntöjä tulisi selkeyttää, jotta jokainen ne ymmärtäisi, Kyse on kuitenkin huomattavasta säästösummasta ja pitkäaikaisesta säästämisestä. Jokainen haluaa

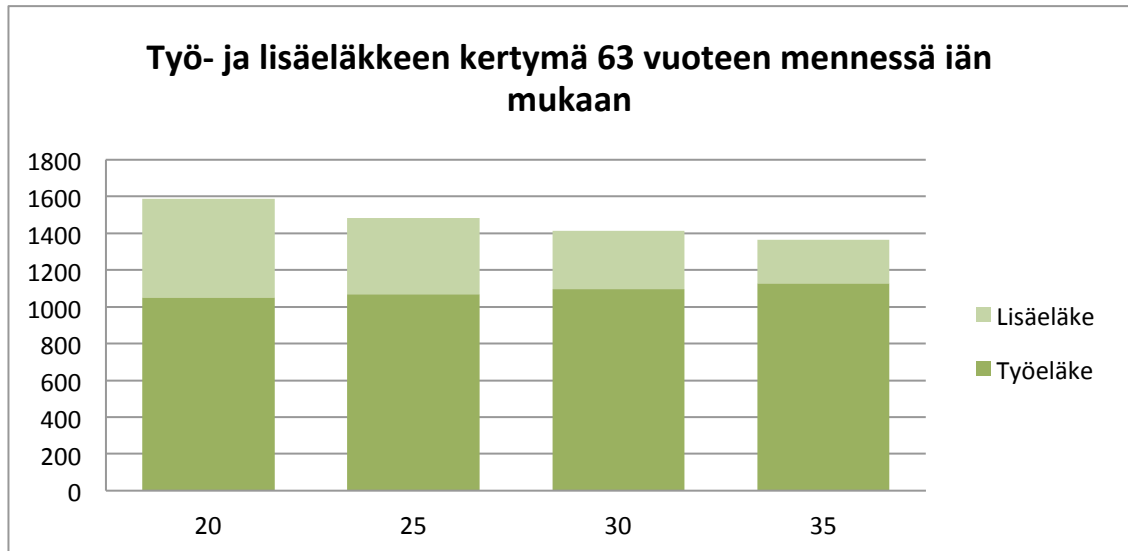
tietää mihin rahojaan säästää läpi työelämän. Nuorille tulisi tehdä myös selväksi, että mitä nuorempana aloittaa säästämisen sitä pienemmällä kuukausisummalla pääsee mukaan ja että säästäminen on joustavaa. Opiskelijat olivatkin sitä mieltä, että paras ajankohta aloittaa säästäminen on opiskeluiden jälkeen. Näin vastasi 88 prosenttia vastaajista.

Seuraavaksi kartoitin kuinka paljon nuoret haluisivat saada eläkettä eläkeiällä ja mikä olisi heidän mielestään sopiva säästösumma kuukaudessa kerryttämään lisäeläkettä. 50 prosenttia oli sitä mieltä, että he haluisivat saada saman verran eläkettä kuin ovat saaneet palkkaa. Tämä tarkoittaa sitä, että suurimman osan vastaajista tulisi aloittaa eläkeikään varautuminen jo nuorena. Vain 16 prosenttia oli sitä mieltä, että työeläke tulee riittämään eläkkeellä. Loput 34 prosenttia valitsivat muun summan, joka oli noin 75 prosenttia palkasta (Kuvio 5). Tähänkin summaan vaaditaan säästöjä, sillä työeläke on vain noin puolet palkasta.

Kuvio 5. Nuorten mielipide eläkeajan rahan tarpeesta

Seuraavana kysymyksenä vuorossa oli tietääkö he kuinka paljon heidän tulisi säästää kuukausittain saavuttaakseen haluamansa eläkkeen ja tähän 95 prosenttia vastasi, että ei tiedä. Sopivana kuukausisäästösummana 52 prosenttia vastaajista piti 30–50 euroa ja 39 prosenttia 60–100 euroa. Loput voisivat säästää yli 100 euroa kuussa. Verrattane edellisiin vastauksiin vastaajien haluamasta eläkkeen suuruudesta, heidän tulisi aloittaa säästäminen näillä summilla mahdollisimman pian.

Kuvio 6. Työ- ja lisäeläkkeen kertymä 63 vuoteen mennessä iän mukaan. (Laske eläkekarttuma. 2011)

Yllä olevassa kaaviossa oletuksena on, että kuukausi palkka on 2000 euroa ja henkilö on ollut työelämässä 20-vuotiaasta asti. Lisäksi työeläkkeessä on huomioitu elinaikakertoimen vaikutus ja lisäeläkkeen säästösummana on käytetty 40 euroa kuussa. Eläkelaskurin mukaan 20-vuotias saa 63-vuotiaana eläkettä 1053 euroa ja vastaavasti 35-vuotias saa 1127 euroa.

Mikäli 20-vuotias alkaisi nyt säästää 40 euroa kuussa, hänen kokonaiseläke nousisi 1586 euroon kuussa, mutta säästösumma ei vielä riittäisi palkkatason saavuttamiseen. Nuoret arvioivat, että paras ajankohta aloittaa säästäminen olisi opiskeluiden jälkeen 30–50 eurolla kuussa, laskurin tulosten avulla huomaamme, että välttämättä kyseinen säästösumma ei enää opiskeluiden jälkeen tule riittämään. (Laske eläkekarttuma 2011.)

Kartoitin vastaajilta myös mikä on heidän mielestään tämän hetken markkinoiden paras eläkesäästämisen tuote ja selkeäksi voittajaksi nousi pitkäaikaissäästäminen sillä noin puolet oli sitä mieltä. Toisena suosikkina oli sijoitusasunto, vähäisimmät pisteet sai yksilöllinen eläkevakuutus. Näin ollen markkinoilla on vain yksituote, joka tyydyttää nuorten kysyntää vapaaehtoisen eläkesäästämisen vaihtoehtona.

Tämän jälkeen vastaajilta kartoitettiin heidän tietoisuutta eläkeikään varautumisesta ja 84 prosenttia oli sitä mieltä, että he eivät ole saaneet tarpeeksi tietoa eläkeikään

varautumisesta. Tämä on huolestuttavan suuri luku, sillä mikäli tietoisuutta nuorien kesken tulevista eläkkeistä ei informoida heille tarpeeksi, eivät he ota asiaa vakavasti ja näin ollen he eivät varaudu eläkeikään säästöillä. Nuoret ovat siis hyvin tietämättömiä vapaaehtoisesta eläkesäästämisestä, vaikka juuri heidän tulisi olla siitä tietoisia. Tietoja asiasta he ovat saaneet kuitenkin monipuolisista kanavista ja eniten tietoa on saatu Internetistä, pankilta ja vanhemmilta. Muita kanavia ovat olleet lehdet, muut yritykset ja koulu.

Lisäksi kysyin vastaajilta, mikä olisi paras tapa säästää eläkettä, mikäli he saisivat päättää. Heidän mielestään tuotteen tulisi olla likvidi, vähäriskinen ja korkeatuottoinen, mieluiten jopa perinteinen säästötili, jossa on hyvä korko. Lisäksi he haluaisivat myös itse kontrolloida rahojaan ja sijoituskohteita. Nuoret siis pitävät vakaasta ja turvallisesta tuotosta ja tuotetta pitäisi pystyä kontrolloimaan. Tämä kanta on sinänsä hyvin ymmärrettävä, koska kyse on eläkeiän tuloista ja turvasta.

Lopuksi kartoitin vielä henkilöitä, jotka ovat aloittaneet jo eläkesäästämisen. Vastaajat olivat aloittaneet säästämisen opiskeluiden aikana pitkäaikaissäästämissopimukseen. Suurin osa on ollut tyytyväinen tuotteeseen, sillä se on helppo. Maksut lähtevät suoraan tililtä, eikä itse tarvitse tehdä asialle mitään. Nuoret olivat aloittaneet säästämisen siksi, että vanhemmat tai pankki olivat ehdottaneet heille asiaa.

7.2 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimuksessa, kuten kaikissa tutkimuksissa pyritään välttämään virheitä ja niiden syntymistä. Tämän takia on syytä pohtia tutkimuksen luotettavuutta reliaabeliudella ja validiudella. Reliaabelius tarkoittaa tutkimuksen kykyä antaa ei-sattumanvaraisia tuloksia, eli tutkimus pitäisi pystyä toteuttamaan uudestaan. Validius tarkoittaa pätevyyttä eli kykyä sitä kuvata mitä sen on tarkoitus mitata. Tuloksia tulisi siis käsitellä objektiivisesti, eikä oman mielipiteen tulisi vaikuttaa tuloksiin. (Reabiliteetti. 2012.; Validiteetti. 2012.)

Tutkimukseni 68 vastausta olivat hyvin samankaltaisia ja arvioin niiden pohjalta, että tutkimus on reliaabeli. Mikäli siis toinen henkilö tutkii tai on tutkinut samaa ilmiötä, hänen tulisi saada vastaavanlaisia tuloksia. Myöskään tutkimustulosten analysointiin en

ole voinut juuri vaikuttaa omilla mielipiteilläni, koska kaikki täyttivät saman lomakkeen, josta katsoin vastaajien tulokset. Näin ollen myös validius täytyy. (Validiteetti. 2012.)

8 Tutkimustulosten yhteenveto ja johtopäätökset

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää nuorten asennetta ja mielipiteitä vapaaehtoista eläkesäästämistä kohtaan. Tarkoituksena oli saada tietoa toimeksiantajalle, pitävätkö nuoret tarpeellisenä eläkeikään varautumista ja miten tietoisia he ovat eläkeasioistaan. Tätä tietoa Lähi-Tapiola voi jatkossa hyödyntää markkinoinnissa ja lähestyessään nuoria eläkesäästämisen tiimoilta. Tutkimuksen lisäksi opinnäytetyön teoriaosuudessa tehtiin katsaus Suomen eläkejärjestelmään ja vapaaehtoiseen eläkesäästämiseen.

Tutkimus toteutettiin kvantitatiivisena tutkimuksena eli määrällisenä. Tarkoituksena oli tämän avulla tavoittaa mahdollisimman moni nuori, jotta saamme kattavampaa tietoa mielipiteistä. Kyselylomakkeessa kartoitettiin nuorten mielipiteitä eläkesäästämisen tarpeellisuudesta, heidän tietoisuuttaan, eläkkeiden suuruutta ja tuotteiden kiinnostavuutta.

Tutkimustulokset kertovat, että nuoret pitävät eläkeikään varautumista tarpeellisenä ja aikovat varautua eläkeikään säästöillä. He siis pitävät vapaaehtoista eläkesäästämistä positiivisena ajatuksena. Tämä ajatus tulisi kuitenkin saada toiminnan tasolle. Tutkimuksen mukaan nuoret aikuiset eivät ole saaneet tarpeeksi tietoa siitä milloin heidän tulisi aloittaa säästäminen, ja lisäksi he eivät ole tarpeeksi tietoisia vapaaehtoisen eläkesäästämisen tuotteista. Tämän lisäksi he pitävät tuotteita monimutkaisina, joten tämä tekee tiedon hankkimisesta heille vaikeampaa, jos he eivät ymmärrä tuotteiden sääntöjä.

Tiedon puute vaikuttaa myös heidän asenteisiinsa ja suurimalla osalla se vaikuttaa negatiivisesti, sillä vastaajat haluaisivat saada eläkkeellä säilytettyä elintasonsa, joka heillä on työelämässä, mutta he eivät ole aloittaneet säästämistä. Tämä tarkoittaa sitä, että mikäli haluavat säästää aiemmin tutkimuksessa ilmenneellä summalla, heidän tulisi aloittaa säästäminen mahdollisimman pian. Lisäksi he eivät ole myöskään ole tyytyväisiä vapaaehtoisen eläkesäästämisen tuotetarjontaan ja näin osa haluaa itse sijoittaa rahojaan esimerkiksi asuntoon, vaikka se ei ole yhtä likvidi tuote.

Näin ollen varsinkin koulujen ja vanhempien tulisi jakaa enemmän tietoa eläkkeen suuruudesta tuleville sukupolville, jotta säästäminen ei jäisi vain ajatuksen tasolle. Lisäksi tuotteita myyvien yritysten tulisi selkeyttää tuotteita, jotta ne eivät tuntuisi asiakkaalle niin hankalilta ja vaikeilta. Tuotteita tulisi myös lisätä, jotta asiakkailta olisi varaa valita haluamansa tapa säästää rahoja.

Eläkesäästäminen vapaaehtoisten eläkevakuutusten kautta tulee kutistumaan yhä enemmän, koska eläkeikä nousee. Eläkeikä nousi vuoden vaihteessa 63 vuodesta 68 vuoteen, jonka myötä kiinnostus tuotteita kohtaan on hiipunut ja moni pankki on lopettanut tuotteiden myynnin. Näin ollen uusia tuotteita tarvitaan kipeästi, sillä säästämisen tarve ei ole kadonnut minnekään. (Vapaaehtoinen eläkesäästäminen muuttaa muotoaan. 2012.)

Koska säästämisen tarve ei ole kadonnut mihinkään, tämä lisää paineita pankille, miten täyttää tulevaisuudessa tämä markkinarako. Lähi-Tapiolassa on tarjolla tällä hetkellä muita pitkänajan säästämistuotteita, joiden avulla voi aloittaa säästämisen eläkettä varten. Lähi-Tapiola pyrkii myös muistuttamaan asiakastaan säästämisen tärkeydestä. Lähi-Tapiolan arvoihin kuuluu olla asiakasta lähellä, turvata sekä tukea asiakkaan menestymistä. Tämän perusteella Lähi-Tapiola pyrkii huolehtimaan, että jokainen hänen asiakkaansa olisi tietoinen taloutensa tilanteesta niin tulevaisuudessa kuin nyt. Nyt kun tiedetään, miten tietämättömiä nuoret ovat eläkkeen suuruudesta ja siihen vaikuttavista tekijöistä, tulee Lähi-Tapiolan ottaa asia puheeksi asiakkaidensa kanssa yhä enemmän.

Lähi-Tapiolan internet-sivuilla kerrotaankin, että ” Lähi-Tapiolalle tärkeitä teemoja ovat turvallisuuden sekä yhteiskuntavastuun ja taloudellisen osaamisen edistäminen. Lähi-Tapiola osallistuu aktiivisesti yhteiskunnalliseen keskusteluun mm. järjestämällä Lähi-Tapiola Akatemia -keskustelufoorumeja, joissa on keskusteltu sidosryhmien kanssa esimerkiksi ikääntymisen taloudellisista vaikutuksista ja siihen liittyvistä haasteista ja mahdollisuuksista”, tämä kertoo siis siitä, että askel nuorten tietoisuuden lisäämiksi on jo otettu. (Vastuu yhteiskunnalle.2013.)

Lähteet

Arvioi elinaikakertoimen vaikutusta. 2012. Työeläke. Päivitetty 5.3.2012.
<http://www.tyoelake.fi/Page.aspx?Section=45367>. Luettu 1.8.2012.

Elinikä ja elinajanodote.2012. Terveyskirjasto. Päivitetty 15.8.2012.
http://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_osio=&p_teos=dlk&p_artikkeli=dlk010. Luettu 21.9.2012.

Elinaikakerroin vaikuttaa eläkkeen määrään. 2012. ETK. Päivitetty 17.10.2012.
<http://www.etk.fi/fi/service/elinaikakerroin/256/elinaikakerroin>. Luettu 18.10.2012

Eläke-etuudet.2013. Eläketurvakeskus. [Http://www.etk.fi/fi/service/el%C3%A4ke-etuudet/239/el%C3%A4ke-etuudet](http://www.etk.fi/fi/service/el%C3%A4ke-etuudet/239/el%C3%A4ke-etuudet). Luettu 27.2.2013.

Eläkesäästäminen.2012. Finanssivalvonta. Päivitetty 9.10.2012.
<http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Elakesaastaminen/Pages/Default.aspx>. Luettu 15.9.2012

Eläkevakuutuksen kulut ja tuotot. 2012. Finanssivalvonta. Päivitetty 9.10.2012.
http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Elakesaastaminen/Elakevakuutus/Kulut_tuotot/Pages/Default.aspx. Luettu 15.9.2012

Eläkevakuutus sopimuksen riskit. Finanssivalvonta. 2012. Päivitetty 9.10.2012.
<http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Elakesaastaminen/Elakevakuutus/Riskit/Pages/Default.aspx>. Luettu 15.9.2012

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tuloverolain muuttamisesta. 2012. Finlex. Päivitetty 17.9.2012. [Http://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2012/20120090](http://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2012/20120090). Luettu 20.9.2012

Hietaniemi, Marjukka & Ritola, Suvi. Suomen eläkejärjestelmä.2007. Eläketurvakeskus. [Http://www.etk.fi/fi/gateway/PTARGS_0_2712_459_440_3034_43/http%3B/content.etk.fi%3B7087/publishedcontent/publish/etkfi/fi/julkaisut/k%C3%A4sikirjat/suomen_elakejarjestelma_2007_7.pdf](http://www.etk.fi/fi/gateway/PTARGS_0_2712_459_440_3034_43/http%3B/content.etk.fi%3B7087/publishedcontent/publish/etkfi/fi/julkaisut/k%C3%A4sikirjat/suomen_elakejarjestelma_2007_7.pdf). Luettu 1.8.2012

Hirsijärvi, Remes & Sajavaara, 2003. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi

Huoltosuhde aiheuttaa huolta. 2012. STAT. [Http://www.stat.fi/artikkelit/2012/art_2012-06-04_001.html?s=0#6](http://www.stat.fi/artikkelit/2012/art_2012-06-04_001.html?s=0#6). Luettu 10.8.2012

Kokonaistutkimus vai otostutkimus. 2012. STAT. [Http://tilastokeskus.fi/virsta/tkeruu/03/03/](http://tilastokeskus.fi/virsta/tkeruu/03/03/). Luettu 1.8.2012

Laki valtion eläkelain muuttamisesta. 2012. Finlex. Päivitetty 14.12.2012.
[Http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2012/20120802?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=el%C3%A4keik%C3%A4](http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2012/20120802?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=el%C3%A4keik%C3%A4)

Lakisääteisyys ja ansiosidonnaisuus tärkeimpiä. 2011. Työeläke. Päivitetty 22.9.2011.
[Http://www.tyoelake.fi/Page.aspx?Section=39134](http://www.tyoelake.fi/Page.aspx?Section=39134). Luettu 20.8.212

Laske eläkekarttuma. 2011. ETK.

[Http://www.etk.fi/fi/gateway/PTARGS_0_2712_2544_233_2815_43/http %3B/content.etk.fi %3B7087/publishedcontent/publish/etkfi/fi/sis % C3 % A4It % C3 % B6sivut/laskurit/elakelaskuri.html#](http://www.etk.fi/fi/gateway/PTARGS_0_2712_2544_233_2815_43/http%3B/content.etk.fi%3B7087/publishedcontent/publish/etkfi/fi/sis%3C%3C%A4It%3C%3C%B6sivut/laskurit/elakelaskuri.html#). Luettu 1.8.2012

Lähivakuutus – Suomen vanhinta vakuustointia.2012. Lähivakuutus. Päivitetty 2012.<http://www.lahivakuutus.fi/FI/Lahivakuutus/Tietoalahivakuutuksesta/Sivut/default.aspx/>.Luettu 10.8.2012

Mikä muuttuu fuusiossa. 2012. LähiTapiola. Päivitetty 13.5.2012. [Http://omatalous.tapiola.fi/tietoa-meista/artikkeli/1310376280248/mika-muuttuu-fuusiossa-](http://omatalous.tapiola.fi/tietoa-meista/artikkeli/1310376280248/mika-muuttuu-fuusiossa-). Luettu 1.8.2012

Määrä.2012. Kela. Päivitetty 4.7.2012.

[Http://www.kela.fi/in/internet/suomi.nsf/NET/251002130719HN](http://www.kela.fi/in/internet/suomi.nsf/NET/251002130719HN). Luettu 1.8.2012

Otos vai kokonaistutkimus. 2012. Tilastokeskus.

<http://tilastokeskus.fi/virsta/tkeruu/03/03/>

Pitkäaikaissäätämissopimuksen ja vapaaehtoisen yksilöllisen eläkevakuutuksen verotus. 2010.Vero. Päivitetty 31.5.2010. [https://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Verohallinnon_ohjeet/Pitkaaikaissaastamissopimuksen_ja_vapaae\(12329\)](https://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Verohallinnon_ohjeet/Pitkaaikaissaastamissopimuksen_ja_vapaae(12329)). Luettu 1.8.2012

Puolistrukturoituhaastattelu. 2012 STAT. [Http://www.stat.fi/virsta/tkeruu/04/02/](http://www.stat.fi/virsta/tkeruu/04/02/). Luettu 1.8.2012

Reliabiliteetti.2012.Tilastokeskus. [Http://tilastokeskus.fi/meta/kas/reliabiliteetti.html](http://tilastokeskus.fi/meta/kas/reliabiliteetti.html). Luettu 1.9.2012

Sidottu pitkäaikaissäätäminen (PS). 2012.Finanssivalvonta. Päivitetty 9.10.2012. <http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Elakesaastaminen/PS/Pages/Default.aspx>. Luettu 15.9.2012.

Eläkesäästäminen Tapiolassa. 2012.Tapiola.Sisäinen materiaali. Luettu 20.11.2012

Tapiola-ryhmä. 2012. Tapiola. Päivitetty 2012.

http://www.tapiola.fi/www/Tapiola_ryhma/Tapiola-ryhma/etusivu.htm. Luettu 1.8.2012.

Uusi eläkepettymysuhkaa: nuorille vieläkin vähemmän.2011. Taloussanomien. Päivitetty 6.8.2011. [Http://www.taloussanomien.fi/tyomarkkinat/2011/08/16/uusi-elakepettymysuhkaa-nuorille-vieläkin-vahemman/201111359/12](http://www.taloussanomien.fi/tyomarkkinat/2011/08/16/uusi-elakepettymysuhkaa-nuorille-vieläkin-vahemman/201111359/12). Luettu 8.8.2012

Walden, Risto & Tuovinen, Niina. 2012. Sijoittajan veropas. Päivitetty 15 .6.2012.

[Http://www.porssisaatio.fi/wp-content/uploads/2012/07/Sijoittajan-vero-opas.pdf](http://www.porssisaatio.fi/wp-content/uploads/2012/07/Sijoittajan-vero-opas.pdf). Luettu 1.9.2012.

Vastuu yhteiskunnalle.2013. LähiTapiola. Luettu 27.2.2013.

[Http://www.lahitapiola.fi/www/Tapiola_ryhma/Vastuullisuus/Vastuu_yhteiskunnalle/Etusivu.htm](http://www.lahitapiola.fi/www/Tapiola_ryhma/Vastuullisuus/Vastuu_yhteiskunnalle/Etusivu.htm)

VATT-johtaja Ylelle: eläkeikä 78 vuoteen. 2012. Kauppalehti. Päivitetty 9.8.2012.
[Http://www.kauppalehti.fi/etusivu/vatt-Johtaja+ylle+elakeika+78+vuoteen/201208233205?ext=rss](http://www.kauppalehti.fi/etusivu/vatt-Johtaja+ylle+elakeika+78+vuoteen/201208233205?ext=rss). Luettu 1.9.2012.

Vapaaehtoiset yksilölliset eläkevakuutukset. 2012. Finanssivalvonta. Päivitetty 9.10.2012.
<http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Elakesaastaminen/Elakevakuutus/Pages/Default.aspx>. Luettu 15.9.2012

Vapaa eläkesäästäminen muuttaa muotoaan. 2012. Nordea. Päivitetty 25.9.2012.
[Http://newsroom.nordea.com/fi/2012/09/25/vapaaehtoinen-elakesaastaminen-muuttaa-muotoaan/](http://newsroom.nordea.com/fi/2012/09/25/vapaaehtoinen-elakesaastaminen-muuttaa-muotoaan/). Luettu 27.9.2012.

Validiteetti.2012. Tilastokeskus. [Http://tilastokeskus.fi/meta/kas/validiteetti.html](http://tilastokeskus.fi/meta/kas/validiteetti.html). Luettu 1.9.2012.

Ylönen, Marjo .2011. Eläkesäästäminen. Päivitetty 2011.
[Http://www.fine.fi/userfiles/file/elakesaastaminen2011.pdf](http://www.fine.fi/userfiles/file/elakesaastaminen2011.pdf). Luettu 2.9.2012

Yksilölliset eläkevakuutukset ja pitkäaikaissäästäminen. 2012. Eläketurvakeskus. Päivitetty 17.12.2012.
[Http://www.etk.fi/fi/service/yksil%C3%B6llinen/267/yksil%C3%B6llinen](http://www.etk.fi/fi/service/yksil%C3%B6llinen/267/yksil%C3%B6llinen)

Yleistä eläkkeen hakemisesta. 2012. Työeläke. Päivitetty 10.8.2012.
[Http://www.tyoelake.fi/fi/elakkeenhakeminen/hakemisohteet/Sivut/default.aspx](http://www.tyoelake.fi/fi/elakkeenhakeminen/hakemisohteet/Sivut/default.aspx)

Kyselylomake

Nuorten aikuisten asenne vapaaehtoista eläkesäästämistä kohtaan

Teen opinnäytetyötä Metropolia Ammattikorkeakouluun nuorten aikuisten asenteesta eläkeikään varautumiseen ja vapaaehtoista eläkesäästämistä kohtaan. Työn toimeksiantajana on LähiTapiola.

Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää miten tietoisia nuoret aikuiset ovat tulevasta eläkkeestään ja miten halukkaita he ovat säästämään itselleen lisäansioita. Vastanneiden kesken arvotaan palkintoja. Kiitos vastauksista!

Taustatiedot

Ikä

18–20

21–25

26–30

31–35

Sukupuoli

Nainen

Mies

Työtilanne

Kokopäivätyö

Osa-aikatyö

Täysipäiväinen opiskelija

Työssä käyvä opiskelija

Asumismuoto

Omistusasunto

Yksityinen vuokra-asunto

Opiskelija-asunto

Asun vanhempieni luona

Siviilisääty

 Naimaton Naimisissa

Koulutustausta

 Lukio Ammattikoulu

Tutkimuskysymykset

Kohdat 1-11 on tarkoitettu niille, jotka eivät vielä säästä eläkeiälle. Mikäli olet jo aloittanut eläkesäästämisen, vastaa kohtiin 8-16.

Mikäli haluat saada lisätietoa eläkeikään varautumisesta tai osallistua arvontaan, täytä kyselyn loppuun yhteystietosi.

Esimerkki

Nykypäivänä 30-vuotias nuori aikuinen, joka tienaa noin 3000€ kuukaudessa, saa työeläkettä eläkkeellä ollessaan noin 1308€ kuukaudessa. Tästä vähennetään ansiotulon mukainen vero.

Henkilön tulot pienenevät siis puolella. Työeläke pienenee elinaikakertoimen vaikutuksesta, eli mitä pidempään nykynuoret elävät, sitä vähemmän he tulevat saamaan työeläkettä.

1. Onko mielestäsi eläkeikään varautuminen tarpeellista? Valitse vain yksi vaihtoehto

 On tarpeellista Ei ole tarpeellista

2. Miksi et ole aloittanut vapaaehtoista eläkesäästämistä? Valitse vain yksi vaihtoehto

 Se ei ole ajankohtaista En tiedä mikä olisi minulle paras vaihtoehto Tuotteet ovat vaikeasti ymmärrettäviä

muu, mikä?

4. Milloin pystyisit aloittamaan eläkesäästämisen? Valitse vain yksi vaihtoehto

- Ennen opiskelua
- Opiskelun aikana
- Opiskelun loputtua työelämässä

5. Millaisen ansiotason haluaisit itsellesi eläkkeelle jäätyäsi? Valitse vain yksi vaihtoehto

- Työeläkkeeni riittää (eli noin puolet palkasta)
- Palkkani verran
- Muu summa, mikä?

6. Tiedätkö paljon sinun tulisi säästää kuukausittain, jotta saavutat haluamasi ansiotason eläkkeellä?

- Kyllä
- En

7. Mitä aikaisemmin aloitat säästämisen, sitä pienempi kuukausisumma auttaa saavuttamaan tarvitsemasi eläkkeen. Mikä olisi sopiva summa säästää kuukausittain? Valitse vain yksi vaihtoehto

- 30–50€
- 60–100€
- 110–200€
- yli 300€

8. Mikä on mielestäsi paras tapa säästää eläkeikää varten? Valitse vain yksi vaihtoehto

Pitkäaikaissäästäminen (eläkesäästötili tai sijoitusrahastot, verovähennyskelpoinen)

Yksilöllinen eläkevakuutus (takuutuotonen vakuutussäästö, perustekorko tai varainhoidon hallinnoima sijoitus salkku, verovähennyskelpoinen)

Suorat rahastot ja osakkeet

Sijoitusasunto

Muu, mikä?

9. Oletko saanut tarpeeksi tietoa eläkkeestäsi ja vapaaehtoisen eläkesäästämisen mahdollisuuksista?

Kyllä

En

10. Mistä olet saanut tietoa eläkkeestä ja vapaaehtoisesta eläkesäästämisestä? Voit valita useamman vaihtoehdon

Vanhemmilta

Koulusta

Pankilta

Vakuutusyhtiöltä

Lehdistä

Internetistä

Muualta, mistä?

11. Millainen olisi täydellinen tuote eläkeiälle säästämistä varten?

12. Milloin aloitit eläkesäästämisen? Valitse vain yksi vaihtoehto

- Ennen opiskelua
- Opiskeluiden aikana
- Opiskeluiden jälkeen

13. Millä tavalla säästät eläkeiälle? Voit valita useamman vaihtoehdon

- Pitkäaikaissäästäminen
- Yksilöllinen eläkevakuutus
- Suorat osakkeet ja rahastot
- Muu, mikä?

14. Oletko ollut tyytyväinen eläkesäästöratkaisuun?

- Kyllä
- En

15. Miksi olet tai et ole ollut tyytyväinen ratkaisuusi?

16. Miksi aloitit vapaaehtoisen eläkesäästämisen?

Osallistu arvontaan ja laita eläkesäästösi kuntoon!

Haluaisitko katsoa ja laittaa ilmaiseksi eläkeasiasi kuntoon LähiTapiolan asiantuntijan kanssa?

Kyllä

Ei

Mikäli vastasit kyllä tai haluat osallistua arvontaan, täytähän alla olevat yhteystiedot!

Nimi

Puhelinnumero

Sähköpostiosoite